

Sreda, 9. Maj 2007.

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Svedok je pristupio sudu

Početak u 9:06 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i ostalih.

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima. Gospodine Guy-Smith da li ste spremni za unakrsno ispitivanje svedoka?

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Jesam, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Tetaj, želim da vas podsetim da ste još uvek obavezani svečanom izjavom, koju ste dali na početku vašeg svedočenja. Sada će vas ispitivati gospodin Guy-Smith, koji je branilac optuženog Balaja. Izvolite gospodine Guy-Smith.

svedok: Rrustem Tetaj

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT GUY-SMITH

ADVOKAT GUY-SMITH: Dobro jutro, gospodine.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Dobro jutro.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da počnem sa nekoliko pitanja koja se odnose na vaše vojno iskustvo. Koliko sam ja shvatio, vi ste pristupili vojsci kao prilično mlad čovek i vaša namera je bila da budete profesionalni vojnik. To je bilo negde 1978. Je li to tačno?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Godine 1974 sam bio kadet, 1978. završio sam svoju vojnu obavezu.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Ako ste 1974. bili kadet, to znači da je vaša namera bila da budete profesionalni vojnik. Da li ste to imali u planu?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Do koje godine ste ostali u JNA, gospodine?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Do 1989. do kraja 1989.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: S kojim činom ste napustili vojsku?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ja sam u stvari bio prinuđen da napustim JNA, zato što sam bio albanski oficir, profesionalni oficir. Politička situacija je bila takva u Jugoslaviji, a ja sam u to vreme bio kapetan prve klase.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li možete Pretresnom veću da opišete nekoliko stvari? Da li te kao vojno lice imali uniformu, kada ste bili u JNA?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da, da. Imao sam uniformu bivše JNA.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Tokom vašeg služenja u JNA da li ste uvek imali dovoljno municije?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Jugoslovenka vojska je imala dosta naoružanja. To je bila vojska koja je bila na evropskom, pa čak i na svetskom nivou. Imali smo sve vrste najmodernijih tipova naoružanja, uključujući i rakete koje su imale sve druge najbolje armije u svetu.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li ste u vreme, kada ste bili prinuđeni da napustite srpsku vojsku bili pripadnik jedne, od tehnički najmodernijih armija na svetu u to vreme?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: U to vreme se smatralo da je jugoslovenska armija treća po veličini u Evropi.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Kao kapetan, da li ste bili zaduženi za vojnike koji su bili potčinjeni vama?

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith, da je svedok rekao ne, da li bi to bilo veliko iznenađenje?

ADVOKAT GUY-SMITH: To bi bilo šokantno.

SUDIJA ORIE: Da. U redu.

ADVOKAT GUY-SMITH: Shvatio sam vašu poentu, časni Sude.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Rekao bih da je to tačno. Jesam.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Koliko ljudi je bilo pod vašom komandom kada ste kao kapetan prve klase napustili vojsku Jugoslavije?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: U početku, to je bila jedna jedinica artiljerijske divizije. Ja sam bio komandant odeljenja koje je imalo nekoliko vojnika, jer je to bilo odeljenje specijalizovano za kopnenu artiljeriju. Što se tiče broja, ja sam imao manje vojnika nego druge jedinice, jer smo mi bili zaduženi za tehniku. U trenutku kada sam bio razrešen dužnosti,

postojala je divizija koja se sastojala od četiri jedinice. Dakle, radilo se otprilike od 130 do 150 vojnika To je bila ta moja jedinica.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Pošto ste bili specijalizirani za kopnenu artiljeriju, pretpostavljam da ste bili zaduženi za tenkove. Je li to tačno?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. Za tenkove. Ne za tenkove, manje za tenkove, već više za sisteme oklopnih vozila i za rakete zemlja – zemlja.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Malopre ste rekli, da je došao trenutak kada ste morali da napustite vojsku, pa bih vas pitao nešto o tome šta se dešavalo neposredno pre no što ste vi napustili vojsku?

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith, molim vas uključite mikrofon. Moja je greška, nešto je bilo sa dugmetom, koje jedva da ikada koristim.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: (Nema prevoda)

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Moje pitanje je bilo: 1989. Parlament Srbije je ograničio autonomiju Kosova. Je li to tačno?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ja mogu da vam kažem da smo u to vreme imali oficire različitih nacionalnosti. Počev od 1980. svi albanski oficiri su bili na meti srpske armije. Počeli su da se javljaju prvi slučajevi diskriminacije. To se dešavalo i činjenica je da su to iskusili mnogi oficiri jugoslovenske vojske, jer je postojala tajna služba koja je to radila. Ja sam pripadao generaciji koja je diplomirala na vojnoj akademiji i mi smo bili prvi, nas oko 30 Albanaca, koji su diplomirali na toj akademiji. Dakle u to vreme je bilo puno ljudi koji su bili privođeni na informativne razgovore, ljudi su odvođeni iz kuća. Takođe su se dešavale neke druge stvari. U stvari mnogi albanski vojnici i oficiri su postali meta. Mnogi albanski vojnici su se vraćali iz vojske sa povredama. To je bila nezavidna situacija za svakog Albanca, koji je u to vreme nosio uniformu srpske armije. To je počelo posle Tivove smrti, posle 1980. godine.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Tajna državna služba? Da li hoćete da kažete da je u to bila umešana srpska država?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Vojna. Ja sam mislio na jugoslovensku državu i vojnu tajnu službu.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Ta tajna služba koja je postojala, kada ste vi još uvek bili u vojsci, da li vas je lično pozivala zato što ste bili Albanac i da li su vam postavljali pitanja o vašoj političkoj opredeljenosti i kakve su vaše namere prema Srbima?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Bio sam ispitivan uglavnom zato što sam bio albanske nacionalnosti i zato što su se 80-ih organizovale prve demonstracije na univerzitetu u Prištini/ Prishtinë. Prema tome, svaki albanski oficir koji je bio u JNA, bio je podvrgnut ispitivanju od strane tajne vojne službe.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Pošto ste odlučili da napustite armiju, dobili ste posao u prosveti. Mislim da je to bilo 1992. je li tačno? Ili, izvinite, to je bilo negde posle 1990?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Reći ću vam. Kada sam napustio armiju otišao sam u Strumicu. Tamo sam imao kuću i vratio sam se u rodni kraj. Situacija tamo je bila takva da mi je trebao posao. Konkurisao sam u *Rilindji*, a posle sam konkurisao za direktora Radio i TV Kosovo. Primljen sam na to radno mesto. Dakle postao sam prvi albasnki direktor RTV Priština u autonomnoj pokrajini Kosovo. Međutim, na nesreću, prvog dana kada sam došao na posao, tog dana su srpske snage preuzele zgradu Televizije, tako da ja ni jedan jedini dan nisam proveo na tom radnom mestu. Potom je bila ukinuta *Rilindja*, pojavila se druga novina *Bujku*, Prijavio sam se za posao u srednjoj školi u Klini/ Klinë kao nastavnik. Bio sam pimljen i počeo sam da radim u toj školi u Klini/ Klinë kao nastavnik.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Posle tog pokušaja da radite na televiziji, konačno ste dobili posao na određeno vreme u srednjoj školi kao nastavnik. Je li to tačno?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Dok ste radili kao nastavnik u srednjoj školi, da li je već postojao obrazovni sistem aparthejda, a pri tome mislim da su Albanci i Srbi pohađali školu u dva razdvojena sistema i na dva jezika?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: To je tačno. Mi smo bili u istoj zgradi, ali smo imali posebna odeljenja. Albanski učenici su bili većina, ostali su bili u manjini. Direktor je u stvari nama nametnut. Nametnule su ga srpske vlasti.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Dakle, radeći u prosveti, vi ste odbili da primenjujete nastavni program koji su Srbi nametnuli?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tačno. Ja i moje kolege smo želeli da imamo nastavni plan i program na albanskom jeziku. Želeli smo da imamo albanski program ali smo imali mnogo problema. Posle kratkog vremena mi smo udaljeni iz zgrade, koja je pripadala albanskom narodu, koji je bio u većini. Počeli smo da držimo nastavu u improvizovanim objektimai privatnim kućama u Klini/ Klinë.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Kada kažete posle kraćeg vremena, ko vam je naredio da napustite zgradu?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Nasilni direktor, zajedno sa policijom, lokalnom srpskom policijom. Rekli su, da samo oni koji prihvataju srpski program nastave, mogu da ostanu u školi. Tako da ni učenicima, ni nastavnicima, nije bilo dozvoljeno da ulaze na glavni ulaz škole. Zbog toga smo morali da izaberemo drugi sistem, da bismo nastavili sa obrazovanjem. U to vreme na Kosovu, svaka kuća je bila pretvorena u školu.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Pošto ste napustili taj posao, bili ste uhapšeni, mislim u septembru 1993. Bili ste optuženi za terorističke aktivnosti i zatvoreni?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da, tačno. Pošto sam bio otpušten iz škole otišli smo na selo. Ja sam živio u jednom selu i nismo imali novca i 29. septembra 1993. ja

sam bio uhapšen. Optužili su me da sam pripremao sistem za otcpljenje i da sam nameravao da uspostaim vojnu organizaciju, da bih odvojio Kosovo od Jugoslavije. To su bile optužbe na osnovu srpskog krivičnog zakona.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Maločas ste rekli, da dok ste bili u vojsci, da vas je državna tajna služba ispitivala zato što ste bili Albanac.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Na osnovu vašeg iskustva iz 1993. da li vas je državna tajna služba ponovo ispitivala u pogledu tih sumnji da ste umešani u protivdržavne aktivnosti?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. Uhapšen sam 29. septembra. Držali su me tri dana i noći u SUP-u u Peći/Pejë. Ljudi koji su me ispitivali, bili su civili. Bili su poslati iz Beograda. Imali su i vojno iskustvo. Postavljali su mi pitanja o mojim aktivnostima u vojsci i nakon što sam napustio vojsku. Tačno je sve to što ste rekli.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Za to vreme, dok ste bili podvrgnuti ispitivanju 1993. godine, da li vam je pokazan vaš dosije u kome su se nalazile sve informacije, kako činjenične tako i informacije o praćenju, koje se odnose na period kad ste bili u vojsci, pa sve do 1993. kada ste bili uhapšeni?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne, nikakav dosije mi nije pokazan. Postavljali su mi mnogo pitanja o raznim stvarima, optužili su me da sam organizovao formaciju od 1. 200 vojnika u području Dukadin/Dukagjini. Međutim na sudu, oni nisu mogli da daju bilo koji dokaz za tih 1. 200 ljudi. Nisu mogli da dovedu bilo kog svedoka, da pokažu i dokažu da sam ja to radio.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Za vreme vašeg ispitivanja 1993. da li su pomenuli imena drugih lica, za koja su oni verovali, ili su smatrali da saraduju sa vama, ili da su se s vama udružili protiv države?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li možete da nam kažete, koja su to lica koja su optužena da su saradivala sa vama u protivdržavnoj aktivnosti?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Mehmet Bojki, koji je bio član Demokratskog Saveza Kosova i on je bio iskusni kapetan teritorijalne odbrane Dečana/Dečan; Ibrahim Ukhaxhaj iz Dečana/Dečan. Pitali su me za Hajzer Hajzeraja, tadašnjeg ministra odbrane za autonomnu pokrajinu u Jugoslaviji.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Bili ste osuđeni?

SUDIJA HOEPFEL: (*mikrofon nije uključen*). Izvinite. To je bio ministar za autonomnu pokrajinu ili za pokrajine u Jugoslaviji?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Da. On je bio ministar autonomne pokrajine Kosovo.

SUDIJA HOEPFEL: Hvala vam.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Želeo bih da dodam da je 80-ih godina, Kosovo imalo svoje predstavnike, kao i sve republike u jugoslovenskom sistemu. U sistemu vojne oranizacije, Autonomna pokrajina je imala identičnu teritorijalnu odbranu, kao i sve druge republike. Međutim 1980. po naređenju Generalštaba JNA, ljudi su otpušteni s posla. Sistem teritorijalne odbrane je ukinut, tako da niko više nije bio zadužen za to. A to je bilo učinjeno samo na Kosovu. Sprovedena je neka vrsta inspekcije. Ljudi iz Jugoslavije su došli. Oni su ispitali situaciju u svakoj opštini, u svakoj kasarni. Dakle, Kosovu je ukinut sistem teritorijalne odbrane, koji je pre toga bio na istom nivou kao i u drugim delovima oružanih snaga Jugoslavije. Dakle, oni su to učinili isključivo na Kosovu.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Dakle, krajnji efekat je bio u tome da je Kosovo ostalo bez svog sistema teritorijalne odbrane i da nije bilo organizovanih grupa ljudi, koji bi bili u stanju da brane Kosovo. Da li je to tačno?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: To je tačno. Sve do 1980. mi smo imali taj sistem. Imali smo profesionalce, koji su radili u teritorijalnoj odbrani. Međutim, kada je taj sistem ukinut, isto je učinjeno i sa školama. Dakle, oružje koje je u to vreme postojalo je preuzela vojska. Jugoslovenska vojska je bila jedan deo sistema, a teritorijalna odbrana je bila drugi sastavni deo jugoslovenskih oružanih snaga. Dakle, teritorijalna odbrana, zajedno sa svim svojim jedinicama i svim naoružanjem i municijom je oduzeta od nas i data na raspolaganje jugoslovenskoj vojsci. To se desilo 1980. Od tog perioda nadalje, više nije postojao sistem teritorijalne odbrane na Kosovu.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da sada pređemo na 1998. godinu. Iz vašeg svedočenja, koje smo do sada čuli, vi ste u to vreme živeli u svom selu *Donja Luka*. Da li je to tačno?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Kako smo čuli, u martu je izvršen napad na imanje porodice Haradinaj, za koji vi niste samo čuli već ste ga i videli delimično. Da li je to tačno?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Dok ste živeli u svom selu, da li je bilo, bilo kojih grupa ljudi, koji su pokušavali da organizuju odbranu sela na bilo koji način?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. Ja sam imao vojno iskustvo. U području Dečana/Dečan je bilo 41 selo. Ljudi su izgubili posao. Bili su lišeni obrazovanja, nisu imali teritorijalnu odbranu, bili su bez posla i napuštali su zemlju, jer su se osećali nesigurno. Mi smo u to vreme razgovarali o tome, kako bismo uspostavili jedan sistem, pa smo razmišljali kako bismo organizovali odbranu. Naravno to su sve bile teorijske rasprave, je mi nismo imali nikakvih praktičnih sredstava da to sprovedemo, jer u to vreme je izbio rat u Sloveniji i Hrvatskoj i Bosni. Dakle, bili smo veoma zabrinuti u vezi s tim, kako da se mi kod kuće

odbranimo. O tome smo razgovarali na tajnim sastancima, jer je državna tajna služba bila vrlo aktivna u to vreme, pa smo imali teškoća s time. Mi smo razgovarali, razmišljali smo kako bismo mogli da uspostavimo jedan takav sistem, koji bi mogao da se nosi sa eventualnim napadima i kako bi se stanovništvo ponašalo u slučaju takvog napada.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Vi ste pomenuli da je državna tajna služba u to vreme bila aktivna.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Vi kažete da su bili aktivni. Šta pod tim podrazumevate? Da li su hapsili mlade ljude zbog navodnih terorističkih akata u to vreme. Da li nešto znate o tome?

SUDIJA HOEPFEL: O kom vremenu, gospodine Guy-Smith. . .

ADVOKAT GUY-SMITH: O martu.

SUDIJA HOEPFEL: O kom vremenu govorimo? Jer svedok je govorio o vrlo dugom periodu, uključujući celu deceniju 90. ih godina.

ADVOKAT GUY-SMITH: Pokušaću.

SUDIJA HOEPFEL: Pominjući i Sloveniju i Hrvatsku.

ADVOKAT GUY-SMITH: Pokušaću da to bliže odredim.

SUDIJA HOEPFEL: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Samo trenutak gospodine Tetaj, u vezi sa pitanjem koje sam vam postavio, to se odnosi na mesece februar i mart

SUDIJA ORIE: 1998.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li je tajna državna služba hapsila mlade ljude zbog navodnih terorističkih akata, i je li to bilo 1998?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Nisu ih hapsili zbog terorizma, već iz političkih razloga. Ljude su saslušavali, odvodili su ih u objekte gde su ih saslušavali, zlostavljali i sve je to rađeno iz političkih razloga. Pitali su ih da li imaju oružje, da li imamo puške i tome slično. Takođe bih želeo da dodam nešto što smatram važnim. U mojoj opštini Dečani/Dečan bila je mala manjina Srba i Crnogoraca, ali su ti ljudi, iako su bili imalobrojni, bili na svim položajima u opštini Dečan/Dečan. Na primer, ako je neko bio konobar, bio je načelnik finansija u opštini. Ljudi bez ikakvog obrazovanja, bili su postavljeni na sve te položaje, a s druge strane, ljudi koji

su bili obrazovani, koji su bili intelektualci, ostajali su bez posla. To se desilo u mojoj opštini i važilo je za sve položaje u opštini.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Koliko ljudi je učestvovalo na sastanku koji je održan u vašem selu u martu 1998. godine?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Moje selo je veliko. Ali u poređenju sa drugim selima može se smatrati malim. U poslednjoj fazi, dolazio je po jedan dobrovoljac iz svakog domaćinstva.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Kada govorite o toj poslednjoj fazi, da li možete da nam kažete na koji vremenski period mislite, kada su vam dolazili dobrovoljci iz 30 domaćinstava, dakle, 30 ljudi?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Govorim o vremenu kada je osnovan operativni štab za područje Dukadin/Dukagjini.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li je to bilo pre prvog sastanka, na koji vas je pozvao Ramush Haradinaj i ostali?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne, do tad je bilo pet, šest ili sedam ljudi, ne više.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: U to vreme kada je bilo pet, šest ili sedam ljudi, pre sastanka u maju, da li je vaše selo u to vreme bilo napadano od strane srpskih snaga, bilo da je reč o MUP-u ili SUP-u?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne, u to vreme mi smo bili organizovani na bazi ćelija. Jedna je bila u *Gornjoj Luci*. To je bio sistem ćelija na određenim ključnim tačkama, kako se ne bi dozvolilo srpskim snagama da uđu u selo, tako da se selo interno organizovalo.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Sada ćemo preći na Faika, mislim da se preziva Gecaj, ako sam dobro izgovorio?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Gecaj.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Faik Gecaj je živio u vašem selu. Je li to tačno?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: On je rođen u mom selu, ali uglavnom je živio u Nemačkoj i Americi.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: On je osoba koja je u vaše selo donela jednu količinu lakog naoružanja i uniformu za vas. Je li tako?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: To je nešto što je on uradio potpuno samostalno, nezavisno. Pod tim hoću da kažem da je to bila odluka sela da se nabavi naoružanje, ali to što je vama doneo uniformu, to je bila njegova lična odluka. Je li tako?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da to je bila njegova lična odluka, ali nije bila njegova inicijativa. To je bila inicijativa sela, da se neko pošalje preko granice, da bi doneo

dovoljno naoružanja za prvu fazu borbe, kako bi te ćelije u selu bile opremljene oružjem za samoodranu.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Juče ste nam rekli da ste vi bili jedina osoba koja je imala uniformu svo vreme dok ste bili na Kosovu, dok niste otišli u septembru. Vi ste bili jedini u vašem selu koji je je imao uniformu?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. Tako je. Svi ostali su bili u civilu.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Drugi ljudi koji su se borili sa vama, delom su bili dobrovoljci, a delom su pripadali strukturi OVK. Da li može tako da se kaže? Mislim sada samo na vaše selo.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li je bilo načina, da se razlikuje između nekog ko je bio dobrovoljac i nekog ko je bio pripadnik OVK? Pri tome mislim na uniforme. Pokušavam da shvatim, da li može da se kaže, da su mnogi ljudi nosili ono što im je bilo na raspolaganju, kad su išli u borbu. Neki ljudi su nosili maskirne uniforme, na primer košulju ili pantalone, ako su imali.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Želim da to objasnim. U to vreme, ne samo oni koji su imali uniforme, ne samo oni koji su imali oružje, ne samo oni koji su bili hrabri, već svi, mladi, stari, na jedan ili drugi način su podržavali OVK. Smatrali su to svojom moralnom obavezom i osećali su se pripadnicima te vojske, ali za njih nije bilo oružja. Nisu imali uniforme. Svaki deo Kosova je bio deo OVK, uključujući i žene i decu, ali realnost je bila drugačija.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Ti ljudi, koji su pokušali da obuku neki deo uniforme, često su imali crne pantalone ili crnu košulju. Ja sada govorim o vašem selu tokom leta 1998. To je bio jedan od načina da se identifikuje, da su pristalice OVK. Je li tako?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. Bilo je ljudi koji su to radili. Ne mogu tačno da se setim. Ali svi su želeli da imaju oružje i uniforme, kako bi mogli da budu identifikovani kao pripadnici vojske, kao pripadnici OVK. Dakle, svako je želeo da to ostvari, ali je svako pojedinačno pokušavao da uradi nešto kako bi ostvario taj status.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li poznajete osobu po imenu Mete Krasniqi?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Mete Krasniqi? Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: On je nosio crnu uniformu. Je li tako?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: On je bio pripadnik policije. Je li tako?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tako je on sam sebe zvao. Ni do dan danas ne znam, ko mu je rekao da to radi. To je radio po svom nahodanju. Ali svi oni koji su nosili takvu

uniformu, imali su ideju da se stvori takav entitet. Ali to je bilo na njegovu vlastitu inicijativu. On je to uradio pre nego što se bilo šta desilo.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Kada govorimo o tom entitetu u koji je Mete Krasniqi bio uključen, da i znate ko su bili drugi ljudi koji su radili zajedno s njim?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Zajedno sa Mete Krasniqijem u to vreme bili su Din Krasniqi, doktor, i takođe znam da je Faton Mehmeti bio u vezi sa njim.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li i oni nosili crne uniforme?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne, Faton Mehmeti je nosio maskirnu uniformu. Doktor nije imao uniformu. Bio je u civilnom odelu. Govorim o Dinu Krasniqiju.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Mete Krasniqi je osoba koja je mnogo putovala kroz četiri podzone koje ste mi vi identifikovali. Je li tako?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Ako sam vas dobro shvatio, on je delovao na vlastitu inicijativu. Je li tako?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Povremeno sam ga viđao kako se kreće okolo. Da, to je tačno.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li sećate da li je on sa sobom nosio lisice?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Nije mi poznato za lisice. Nosio je oružje. Vozio se u automobilu. U mom selu, u mojoj podzoni i u podzoni 4. bilo je mnogo toga što se dešavalo u vezi s Mete Krasniqijem. Kao što sam rekao, on je bio iz Vranovca/Vranoc, ali najveći deo života je proveo u Peći/Pejë. U početku nije bio poznat kao Mete Krasniqi, već kao Mete Vranoci. Krasniqi je njegovo prezime, ali je bio poznat kao Vranoci.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Kada ste vi bili u kontaktu sa Mete Krasniqijem, da li ste ikada razgovarali o spisku ljudi za koje je on bio zainteresovan.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Prvi kontakt koj sam imao s njim bio je u septembru. Kada smo se povukli u *Bjeshka Rugova*. On je tada bio u civilu. Nije nosio uniformu.

ADVOKAT GUY-SMITH: Časni Sude, primetio sam da je u 22. redu svedok rekao podzona 4. Ne znam da li je pogrešno rekao ili je graška u prevodu.

SUDIJA ORIE: Ako ima bilo kakve sumnje, molim vas postavite pitanje svedoku.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Vaša podzona, koja je ona bila, 3. ili 4. ?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Moja podzona je bila podzona 3, ali ja sam rekao da na strani Bistrice/ Bisticë u podzoni 4. on je viđen kako se kreće tim područjem i to je

bilo duž doline Barane/Baran kojom je on putovao. Ako je reč o mojoj podzoni, onda govorimo o podrzoni 3.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Dakle, kada ste se sreli sa Metom Krasniqijem u septembru on je bio u civilu. Da li je to bilo 1998?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

SUDIJA ORIE: Molim za jedno razjašnjenje. Gospodine Tetaj, mislim da ste rekli da je Mete Krasniqi nosio crnu uniformu. Rekli ste da ste prvi kontakt imali s njim u septembru. Da li možete da nam kažete, da li ste ga videli kako nosi crnu uniformu pre septembra?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Da. Kretao se okolo. Putovao je automobilom. Nisam ga sreo u tom smislu da sam ga zaustavio i razgovarao s njim, ali sam ga video u njegovom automobilu kako nosi crnu uniformu i tvrdio je da je pripadnik vojne policije.

SUDIJA ORIE: Onda možda još jedno pitanje u vezi s tim. Rekli ste da ga niste zaustavili, da ga niste sreli. Kako ste saznali da je on tvrdio da je pripadnik vojne policije? Da li ste to čuli od drugih, ili ste to čuli od samog gospodina Krasniqija?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Drugi ljudi su mi došli i pitali me kako to da je Mete Krasniqi u uniformi vojne policije. Ljudi koji su ga bolje poznavali nego ja, su dolazili i bili su u isto vreme iznenađeni time što se dešavalo. Ne želim da kažem da je on bio sumnjiv u tom području. Oni su ga poznavali kao Met Vranocija, a ne kao Mete Krasniqija.

SUDIJA ORIE: U redu. Hvala vam. Izvolite nastavite gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Juče, kada ste govorili o sastanku na kojem su različite osobe raspoređene na razna mesta, a to je bilo 23. juna 1998. vi ste sa gospodinom Emmersonom raspravili jedan broj imena i govorili šta je to donelo vojsci. Kakva je bila stvarna sposobnost vojske, jer ste vi pokušavali u izvesnom stepenu da informišete stanovništvo o onome što pokušavate da postignete i o onome čemu ste se nadali. Jedan od tih zadataka bio je postavljenje na mesto pomoćnika za diverzantsku borbu i ime koje je pomenuto u vezi s tim bilo je Toger. I sudija Orije je nešto komentarisao u vezi s tim. Ja bih želeo da govorim o tom konkretnom zaduženju, zaduženju pomoćnika za diverzantsku borbu. Da li možete da Pretresnom veću, na osnovu svog vojnog iskustva, objasnite šta je diverzantska ili sabotažna borba?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ako bih imao mogućnost da to objasnim. . . Govorimo o tome da jedna diverzantska grupa se pošalje da utvrdi šta se dešava na neprijateljskoj strani i oni ne izvrše svoje zadatke, onda se to smatra "sabotažom". To znači povlačenje sa dužnosti, a da ona nije izvršena.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Pa u takvoj situaciji, to ne bi malo baš puno smisla, da se neko postavi na takvu dužnost, da se povlači sa svojih dužnosti. Da li mogu da vam

sugerišem da je u toj konkretnoj situaciji, ideja bila da ko god ima taj zadatak – ovde je to Toger, da bi trebalo da ide u srpske policijske stanice ili druge vojne objekte i pokuša da ih napadne ili dignu u vazduh taj objekat, ili da ih ubije?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da budem iskren, pitanje mi nije jasno. Ali vi ste to jako dobro objasnili. Ako je to uloga, na taj način treba da se deluje.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Ali u vreme kada ste vi imali sastanak, i kada je utvrđeno to konkretno zaduženje, da li možete da nam kažete, kakva je svrha bila da se neko postavi na mesto pomoćnika za diverzantsku borbu? Ako ne znate, ne znate.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ja to ne znam. I nije mi jasno o kom sastanku govorimo.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li se sećate da ste nam rekli. . .

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ili se možda ne sećam šta se dešavalo.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: To je sasvim u redu. Hvala vam na vašoj iskrenosti, ali ono što ste nam vi rekli je, da je Toger bio na čelu *Crnih orlova*, a to je bila grupa mladića od oko 25 do 30 ljudi. Je li tako?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Takođe ste nam rekli, da je, koliko je vama poznato, on učestvovao u akcijama. Kad kažem “on” mislim na njegovu jedinicu, koja je učestvovala u akcijama, u borbama sa Srbima u nekoliko različitih sela. Je li tako?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. Slažem se sa brojem koji ste pomenuli. Oni su bili dobrovoljci, koji su bili vrlo hrabri mladi ljudi. To su bili dobrovoljci, koji su se pridružili Togeru u izvršavanju tih zadataka.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li su oni imali crne uniforme, crnu odeću?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Nosili su crnu odeću, kako bi se razlikovali od ostalih. Imali su oznake OVK na svojoj crnoj odeći.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li biste mogli da mi kažete da li sam u pravu kad pominjem sledeća područja, mesta u kojima su *Crni orlovi* učestvovali u bitkama tokom leta 1998? Vokša/Voksh?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Babloć/Baballoq?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Prilep/Prelep?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Gramočelj/Gramaqel?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Šaptelj/Shaptej?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Za Šaptelj/Shaptej nisam siguran.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith,

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Junik/Junik?

SUDIJA ORIE: Sledeće selo se nije čulo, jer je još uvek bio prevod u toku, kada ste vi to rekli.

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Da li možemo onda da ponovo krenemo od Šaptelja/Shaptej? Koje je sledeće selo?

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Rastavice/Rastavicë?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Rastavice/Rastavicë, da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Junik/JUnik?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Crni Breg/Carrabreg?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Crni Breg/Carrabreg. Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Dubrava?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Nije bilo ofanziva u Dubravi/Dubrave. To je blizu Gramočelja/Gramaqela.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Sledeće mesto je Slup/Sllup?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Slup/Sllup, *Lloqan*, Vokša/Voksh oni su vrlo blizu jedno drugom.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Glođan/Gllogjan?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Glođan/Gllogjan, nisu mogli.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Izvinite. Prekinuo sam vas. Rekli ste "Glođan/Gllogjan, nisu mogli", šta nisu mogli?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tamo su bile druge snage. Nije bilo potrebe za njihovim delovanjem. Tu nije bilo potrebno pojačanje.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: *Loxha*?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: *Loxhe*, govorite o *Loxhu*? Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li je po vašem sećanju bilo drugih sela, u kojima su *Crni orlovi* učestovali u bitkama za vreme dok ste vi bili na Kosovu u leto 1998?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne. To su bila mesta koja ste pomenuli. To su bila mesta izložena najžešćim napadima. Po mom mišljenju nije bilo ni jedno drugo mesto. Ne mogu da se setim ni jednog drugog mesta. Naravno moglo je biti pokreta u različitim područjima, ali se ne sećam drugih mesta, osim onih koje ste pomenuli.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Ranije ste pomenuli da su *Crni orlovi* bili sastavljeni od grupe mladih, odvažnih mladića i želeo bih da govorimo o tome. Jer, juče, između ostalog, gospodin Re je s vama raspravljao o nekim pitanjima i on je naznačio, da ste vi rekli, po vašem shvatanju, kada su oni bili raspoređeni da idu u borbu, nikad se nisu borili u grupama većim od dva ili tri čoveka. To je bila vrlo mala jedinica, zar ne?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: To je bila mala jedinica s obzirom na područje na kom je delovala. Vrlo male grupe ljudi su bile angažovane u akcijama. Nikad nije išla cela grupa. Oni su bili hrabri ljudi, dobrovoljci koji su učestvovali ne samo da bi nosili crne uniforme, da bi izveli poneki napad, već su želeli da budu uključeni i u obuku za takve akcije. Na primer hteli su da nauče kako se koristi oružje i to u vrlo kratkom periodu. Eto, to sam hteo da kažem.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Zaduženje *Crnih orlova* je bilo da, između ostalog pruže pojačanje selima koja su napadnuta od strane Srba. Je li to tačno?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. To je bilo njihovo zaduženje. Kad god bi Srbi izvodili neku akciju, njihovo prisustvo tamo je bilo pitanje ponosa, da ih narod vidi da su tamo. Dakle oni su bili grupa za podršku. Ako je neko selo napadnuto kao Crni Breg/Carrabreg, *Lluka* ili *Prilep/Prelep*, ljudi su uvek tražili pomoć i podršku od *Crnih orlova*. To je bila moralna podrška. Osnivanje ove jedinice bio je čin moralne podrške.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Osim moralne podrške, to je u stvari bila vojna podrška, zato što su ti mladi ljudi iz Togrove jedinice imali oružje i bili obučeni da se bore protiv srpskih snaga.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne poričem to. To je tačno.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Idriz Balaj nije bio sa tog područja, zar ne?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Hteo bih da otvoreno kažem. Ja jesam imao kontakte sa Idrizom Balajem, ali ga nikad nisam poznavao pod tim imenom Idriz Balaj i on to lično može da potvrdi. Ja sam ga poznavao kao Togera i znao sam da nije iz tog kraja. Narod tog kraja ga nije poznavao, a ni on nije poznavao ljude iz okolnih sela. Negde sam pročitao i kasnije saznao čitajući knjige o OVK, da je njegovo ime Idriz Balaj. Ali tada, na osnovu njegovog govora ja sam mislio da je on iz Suve Reke/ Suharekë.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: U redu. Hvala. Hvala vam na tom odgovoru. Čovek koga ste poznavali pod imenom Toger, koji nije bio iz tog kraja, da li je to možda bila nekakva

vrsta dvoseklog mača za njega? Pod tim mislim da je on obavljao dobar posao, kao što ste nam rekli; njegova jedinica je podržavala i pomagala ljude, ali on je bio stranac među njima. I u tom kraju iz koga ste vi bilo je vrlo malo ljudi sa strane?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: To je tačno. Tačno je da je došao u naš kraj. Došao je da brani sela i stanovništvo naše regije i hteo bih da mu se zahvalima na tome. A možda da to učinim i u ime... On je ljudima pružao moralnu podršku, i u stvari samo je nada održavala Togerovu jedinicu i narod da opstanu. Ljudi su se osećali sigurnije u slučaju napada srpskih snaga.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Međutim, realnost u to vreme je bila takva, da ako bi odbrana bila efikasna, bio je žešći odgovor srpske armije, zar ne? To bi zahtevalo više vojnika više pušaka, više tenkova?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. Da. Naše snage su postajale sve brojnije i tehnički bolje opremljene, ali su takođe i srpske snage postajale brojnije. Isto bi se moglo reći i za pojačanja.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Dakle, stvarnost na terenu je bila takva da kada su Toger i njegovi *Crni orlovi* bili prisutni, dolazilo je do borbe, ljudi su ginuli i ljudi su se branili.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ja bih to drugačije formulisao. Srpske snage bi bile manje aktivne, ako su se *Crni orlovi* angažovali. To je skraćivalo akcije. E sad, da li je bilo poginulih ili drugih žrtava, niko to ne može sa preciznošću da kaže. U akcijama u kojima je on učestvovao, ne samo Toger već i drugi vojnici, niko nije verovao da će se vratiti živ. Eto ja bih to tako opisao.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Mislim da ste vi to svakako bolje formulisali nego ja, između ostalog i zbog toga jer ja nisam bio tamo.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Oprostite mogu li da dodam nešto. Kada smo mi operisali, kada je Toger bio angažovan u akcijama, srpske snage su bile koncentrisane, imale su svoj arsenal. Pokazao sam vam na mapi gde su bili raspoređeni u regionu. Mi smo bili pod opsadom i bilo je gotovo nemoguće da činimo veće pokrete. Naši pokreti su bili svedeni na minimum.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da vas sad pitam nešto o poslednjoj temi. U jučerašnjem razgovoru sa gospodinom Reom vi ste pomenuli jednog mladića iz Tirane po imenu Astrit Berisha.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da, juče sam ga pominjao.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Rekli ste da je Astrit Berisha pokušao da se opravda zašto se ne bori na Kosovu.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da to je tačno.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Potvrdili ste nam da je Astrit Berisha rekao da je Toger ubio svakog pripadnika svoje jedinice, koji je hteo da napusti jedinicu. Je li vam to Astrit Berisha rekao?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Što se tiče povlačenja FARK-a sa Kosova, kada se to desilo ljudima su se nade umanjile. Zbog toga su Togerove jedinice i druge jedinice koje su ostale na području Dukadžina/Dukagjini bile mnogo oslabljene. Takođe im je opao i moral. Ljudi koji su se povlačili, pokušali su da opavdaju svoje postupke. Ja nisam verovao, da je to, što je rečeno, istina, jer ako neko dođe da mi pomogne, da me podrži, ja ću učiniti sve što je u mojoj moći da on postane *Crni orao*. Tako da on ne bi mogao nikoga da ubije. To je nelogično. Dakle on je to rekao prosto jer je bio slabić.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Kada ste razgovarali sa istržiteljima iz Tužilaštva o Astrit Berishi i o tome šta vam je on rekao, da li ste im tada objasnili, da je on pokušao da se opravda i da iznese razloge zašto je pobjegao i napustio borbu?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne sećam se. Takođe oni nisu insistirali na tome. Samo su me pitali šta sam čuo i s kim sam kontaktirao. I tako pitanje po pitanje došlo je do toga što sam ispričao.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Hvala vam.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Hvala vama.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith, pitali ste svedoka o tim malim grupama u kojima su *Crni orlovi* operisali. Da li se sećate, gde se to tačno može naći kao izvorna informacija.

ADVOKAT GUY-SMITH: Navešću vam to, ako mi date dve sekunde.

SUDIJA ORIE: Da. U međuvremenu gospodine Harvey, da li ste spremni za unakrsno ispitivanje gospodina Tetaja?

ADVOKAT HARVEY: Jesam, da, hvala vam.

SUDIJA ORIE: Gospodine Tetaj, sada će vas unakrsno ispitivati gospodin Harvey, koji je branilac gospodina Brahimaja.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT HARVEY

ADVOKAT HARVEY: Dobar dan.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Dobar dan.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Hteo bih da razgovaramo o četiri teme. Mislim da ćemo biti kratki. Prva se odnosi na vašu posetu Jablanici/Jabllanicë. Kada vas je gospodin Re

ispitivao u ponedjeljak, on vas je pitao da li je kuća Nazmi Brahimaja bila lokalni štab u Jablanici/Jabllanicë. Da li se sećate da vas je to pitao?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da, sećam se.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li je to bila vaša, ne izvinite. Vi ste posetili Jablanicu/Jabllanicë u julu, izvinjavam se krajem juna, 23. juna. Je li to tačno?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. To je bilo prvi put. To je bilo drugi put.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: I vi ste opisali tu kuću, barem tako je rečeno u prevodu, da su je "lokalni stanovnici zvali tvrđavom". Da li vam reč "imanje" bolje zvuči? Ne znam kako vam je to prevedeno?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Sećam se da sam ušao kroz vrata. Kuća je bila sazidana od kamena. To je tako bilo tada. Ja ne znam kako je danas. Otišao sam tamo 23. Lahi je bio tamo. Potom sam otišao drugi put. Nazmi je bio tamo. Ja sam barem mislio da je to njihova kuća. Možda to nije bila njihova kuća. Možda je bila nečija tuđa kuća, ali ja sam tako mislio u to vreme. Ono što je tačno jeste da je to bilo u Jablanici/Jabllanicë. Dakle, ne treba uzeti kao apsolutnu istinu, to da sam ja znao da je to bila njihova kuća i štab. Nisam smatrao da je to bitno. Unutar kuće nije bilo nikakvih znakova koji bi pokazivali da je to štab. Nije bilo nikakvog natpisa koji kaže da je to štab Jablanice/Jabllanicë. To je bila obična albanska kuća.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: U redu. Nećemo da ulazimo u detalje. Ono što je bitno je da nije bilo nikakve naznake da je reč o štabu OVK, ili bilo šta slično. To je bila, znači privatna kuća?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Apsolutno. Tu nije bilo ništa što bi mi govorilo da je u toj kući štab ili da se bilo šta tamo održava.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li možete sada da se setite da li ste videli puno vojnika u Jablanici/Jabllanicë?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne, samo na ulazu u selo, što je bio slučaj i sa ostalim selima. Na jednom kraju popisivali su imena ljudi. Ako idete od Žabelja/Zhabel, s druge strane, sa strane brda, bilo je nekih civila. Tu je bila jedna radnja, improvizovana radnja. Nisu imali oružje. Sedeli su tamo. Dakle, nije bilo mnogo ljudi u smislu u kome ste vi to opisali. U to vreme ja sam mislio da u tim kućama ne živi puno ljudi. Barem, to je bio moj utisak.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Kada ste ušli u selo, neko je zapisao vaše ime. Da li je ta osoba bila u uniformi ili u civilu?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: O kom ulazu govorite?

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Rekli ste kada ste ušli u selo, ako se sećam dobro, na jednom mestu su zaustavljali ljude i zapisivali njihova imena.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da, sada razumem, da. Ti ljudi su bili naoružani. Ne sećam se da su nosili uniforme. Nisam siguran, ali 90 posto verovatnoće je da su

bili u civilu i naoružani. Mogu vam reći, da posle napada na Haradinaje i čak i zbog situacije koja je vladala u Jablanici/Jabllanicë pre toga, rečeno je da je to jedna ćelija i da srpske snage neće nikad da stupe u Jablanicu/Jabllanicë. Oni su pokušali da to urade, ali je lokalno stanovništvo bilo ubeđeno da je Jablanica/Jabllanicë utvrđena, da tamo postoji veliki vojni arsenal. Dakle, to je uverenje, koje je vladalo među lokalnim stanovništvom. Verovatno su mislili da Srbija može da napadne druga sela, ali da nisu dovoljno hrabri da bi pokušali da napadnu Jablanicu/Jabllanicë. To su ljudi mislili.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Koliko puta ste vi odlazili u Jablanicu/Jabllanicë?
SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ja sam tamo bio jedanput da prisustvujem tom sastanku, a onda sam drugi put otišao i onda, da pet puta. Bio sam tamo pet puta.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li ste videli bilo kakav znak da postoji neki zatvor u Jablanici/Jabllanicë?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Molim vas, ne želim da opravdavam, ili da umanjujem vrednost, ali bio je zatvor u Dubravi/Dubravë u autonomnoj pokrajini Kosovo. "Zatvor" je suviše jaka reč i ja ne bih upotrebljavao tu reč. Tamo su bile kuće u kojima su ljudi držani, ali ja nikada nisam video nikakav zatvor. Ja sam ubeđen da zatvor nije postojao. Verovatno je bilo nešto kao štala, koja bi se koristila za nešto, ali ne verujem da je postojao zatvor. Mogli ste vidite zavor na drugim mestima, ali ovde ne. Nikada tamo nisam video zatvor.

SUDIJA ORIE: Molim vas da ostavimo tu semantiku. Pokušajmo da saznamo, da li je postojalo mesto gde su ljudi držani zatvoreni.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Moje konkretno pitanje je bilo vrlo jednostavno: da li ste videli mesto gde su ljudi držani zatvoreni. Da li ste videli takvo mesto?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne, nisam video. Nisam ga video tamo, niti bilo gde u području Dukadin/Dukagjini. Tek posle osnivanja kasarne, po dolasku FARK-a, odlučili smo da se jedan takav objekat uspostavi. I to je bila naša inicijativa. Odlučili smo, da kako se rat bude nastavljao, odlučili smo da otvorimo jedan takav objekat. Ali posle povlačenja FARK-a iz Prapacana/ Papracane, ta ideja je napuštena.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Dakle planirali ste da osnujete jedno mesto za držanje zatvorenika u objektu FARK-a u Prapacanu/ Papracane?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. To smo planirali. Objekat je tamo. Ja sam glavnom čoveku platio. Dao sam mu novac. Mi smo razmišljali o otvaranju jednog takvog objekta. Razmišljali smo o uspostavljanju vojne policije, sudova. Želeli smo da imamo pravu vojsku, ali na tim mestima o kojima vi govorite nije bilo ničeg takvog.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Vi ste se povukli zajedno sa snagama FARK-a 8. septembra. Je li to tačno?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Šta se desilo sa naoružanjem koje ste vi i vaše kolege imali u to vreme?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tahir Zemaj je bio komandant snaga FARK-a. On je doneo naređenje s kojim smo se složili. Mi smo imali oružje, ali smo imali malo municije. Dobijali smo samo velika obećanja, ali ta obećanja se nikad nisu ispunila. Takođe smo imali malo sredstava za život. Bili smo okruženi sa svih strana. Stanovništvo je bilo okupljeno na određenim lokacijama, te smo odlučili da se povučemo što je pre moguće, jer smo bili izloženi paljbi i napadima srpskih paravojnih formacija i srpske policije. Otišli smo u Streoce/Strellci. Otišli smo u *Mulli* i *Hajrizve*. Tamo smo bili smešteni zajedno sa vojnicima, a onda smo dobili naređenje Tahira Zemaja da krenemo dalje prema planinama. Mi smo krenuli i raspršili se po planinama. Žene i deca su išli sa Tahinom Zemajem. Bilo nas je u uniformama, bez inifirmi, bilo je starih ljudi sa nama. Teren je bio vrlo nepristupačan, jer su to planinski predeli.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Gospodine, moram da vas zamolim da zastanete i da poslušate pitanje. Pitanje je bilo vrlo jednostavno: šta se desilo sa naoružanjem, koje ste vi i vaše kolege imali u to vreme? To je bilo pitanje. Dozvolite mi da završim pitanje, molim vas. Da li ste ga ostavili na Kosovu ili ste ga poneli sa sobom u Albaniju?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne, ostavili smo ga na Kosovu.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Ostavili ste ih tamo da ih Srbi pokupe? Da?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ostvili smo ga u planinama *Rugova*, u pećinama. Nismo imali nikakvog kontakta. Ostavili smo ih na planini *Rugova*. Svako se tada brinuo za sebe. Ja sam ostao na planini *Rugova* mesec dana. Otišao sam iz Prapacana/Prapacane u septembru, a Kosovo sam napustio kasnije.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Poenta je u ovome: to je bilo oružje OVK, ali nije ostavljeno za OVK, zar ne?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Koliko se ja sećam, radilo se o naoružanju OVK, koje nije ostalo u rukama OVK. Koliko se sećam, ljudi su poneli oružje sa sobom u planinu *Rugova* i tamo ga ostavili s idejom da će se po njega vratiti jednog dana.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li možemo sada da pređemo . . .

SUDIJA ORIE: Gospodine Harvey, gledam na sat.

ADVOKAT HARVEY: Da.

SUDIJA ORIE: Ako imate samo nekoliko minuta možemo da završimo sada. Ako ne, potrebno je da idemo na pauzu.

ADVOKAT HARVEY: Teško je reći da se radi o nekoliko minuta.

SUDIJA ORIE: U tom slučaju idemo na pauzu. Nastavljamo u 11: 5 h.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Harvey, izvolite nastavite.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Gospodine Tetaj, čuli smo da je Lahi Brahimaj povremeno nazivan imenom Maxhupi. Da li znate još nekoga koga su zvali tim imenom? Možda bih mogao da vas podsetim. Da li znate izvesnog Mustafu Bajramija, koji je bio komandant u Šaptelju/Shaptej?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Znam Mustafu Bajramija, ali ne znam da li je njegov nadimak bio Maxhupi. Ali poznajem tu osobu, tog Mustafu.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: U dva navrata kad ste išli u Jablanicu /Jabllanicë da se raspitate za Skendera Kucija, tada niste u Jablanici/Jabllanicë videli nikakvih tragova Lahi Brahimaja? Je li tako?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne. S njim nisam imao nikakve kontakte, niti je on bio prisutan tamo.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Postavljeno vam je pitanje o njegovom imenovanju za zamenika komandanta Dukađina/Dukagjini. Može se reći, zar ne, da bar koliko vi znate, on nikada nije nastupao kao zamenik komandanta u toj zoni. Je li tako?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Na poslednjem sastanku u Jablanici/Jabllanicë, istina je, Rexhep Selimi je predložio da se on postavi na mesto komandanta operativnog štaba Dukađina/Dukagjini, ali nije dobio dovoljno glasova. Na to mesto postavljen je Ramush Haradinaj, pa je ovaj postavljen za zamenika komandanta. To nije funkcionisalo. Od tog trenutka nadalje, nismo imali nikakvih kontakata s njim. Niti sam čuo za njega. Onda je došlo do promena i druga osoba je postavljena na taj položaj.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Da li ste ikada imali saznanja o tome da je Lahi Brahimaj saradivao i bio član Glavnog štaba OVK?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: U to vreme, ne. Nisam čuo da je on bio član Glavnog štaba. Kasnije sam saznao. Međutim u vezi sa glavnim štabom, želeo bih da kažem da sam i ja bi član, ali da nikada nisam saznao ko su bili drugi članovi, niti sam bio sa njima u kontaktu. Zato ga ja nazivam fiktivnim štabom, jer on u praksi nije funkcionisao. Zbog toga to nisam mogao da nazivam Glavnim štabom, niti bih to tako nazvao. Nisam čuo da je Lahi Brahimaj bio član. Nakon rata sam čuo da je on bio član Glavnog štaba regije Dukađin /Dukagjini, ali u vreme dok sam ja bio u toj regiji, dakle sve do mog odlaska, ja nisam čuo da je on bio član Glavnog štaba.

ADVOKAT HARVEY - PITANJE: Možda je došlo do zabune između dve stvari. Sada ne govorimo o području Dukadin/Dukagjini. Govorimo o glavnom štabu OVK za celo Kosovo.
SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne znam. Na to sam i mislio, kada sam rekao da ne znam, da li je on bio član.

ADVOKAT HARVEY: Nemam više pitanja. Hvala.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospodine Harvey. Gospodine Guy-Smith, da li možete da mi kažete koji je izvor. Rekli ste mi da će vam biti potrebno samo nekoliko minuta.

ADVOKAT GUY-SMITH: Maj 8, broj strane 3692, redovi od 19 do 23. Ja sam govorio o malim grupama, a zapravo u citatu je bilo rečeno tri do pet vojnika.

SUDIJA ORIE: To sam vas pitao zato što 30 do 35, postaje 25 do 30, a tri do pet postaje dva do tri, što nikako ne pomaže Pretresnom veću.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja nisam imao nameru da odmognem Pretresnom veću.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Re, da li imate potrebe da dodatno ispitujete svedoka.

TUŽILAC RE: Ima nekoliko stvari o kojima bih želeo

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Da ponovo ispitam svedoka. Hvala vam, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Izvolite.

TUŽILAC RE: Samo sekund dok postavim postolje.

SUDIJA ORIE: Izvolite

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RE

TUŽILAC RE - PITANJE: Gospodine Tetaj, postaviću vam nekoliko pitanja, kako bismo razjasnili neke od tema, koje su proizašle iz pitanja, koje su vam postavljali gospodin Emmerson, gospodin Guy-Smith i gospodin Harvey. Prvo pitanje se odnosi na neka od pitanja, kada vas je ispitivao gospodin Emmerson, a u vezi sa antitenkovskom opremom i o tome da li ju je OVK imala. To je na 3745 strani transkripta. Vi ste rekli da OVK nije imala nikakvu antienkovsku opremu. Ono što želim da vas pitam je sledeće: da li je OVK imao protivoklopno naoružanje kao što su raketni bacači i trombloni?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Razumem. Ovo što pominjete nije oružje koje se koristi protiv tenkova. To je oružje malog kalibra. Protiv tenkova smo imali ručne minobacače od 300 i 500 milimetara ali veoma mali broj. Imali smo za njih vrlo malo municije, tako da bih mogao da kažem, da smo imali ručne minobacače, koje smo koristili za udaljenost od 300 do 500 metara.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li su raketni bacači oružje koje može da probije oklop i koje može da izbací iz dejstva jedno lakše oklopljeno vozilo, kao što je na primer oklopni transporter?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. To nije oružje koje može da probije oklop. Ako se koristi profesionalno, može da uništi oklopno vozilo.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da razjasnimo ova dva poslednja vaša odgovora. Da li se OVK koristila tim ručnim minobacačima protiv tenkova, a raketnim bacačima i protiv tenkova i protiv transportera. Da li je to ono što kažete?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ručni minobacači su bili korišćeni protiv tenkova. Mi smo ih imali i oni su bili korišćeni za udaljenst cilja između 300 i 500 metara.

TUŽILAC RE - PITANJE: A koliko su oni bili efikasni u borbi protiv tenkova?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ukoliko se ručni minobacač koristi u tom opsegu dometa, onda on može da bude efikasno oružje.

SUDIJA HOEPFEL: To je bilo samo odgovor na deo pitanja. Gospodin Re je pitao i nešto u vezi sa raketnim bacačima.

TUŽILAC RE: Hvala vam časni Sude.

TUŽILAC RE - PITANJE: Recite nam nešto o njihovoj efikasnosti protiv tenkova i oklopnih transportera.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Mogu da se koriste protiv oklopnih vozila, ali ne i protiv tenkova. Korišćeni su protiv pešadije, protiv osmatračkih mesta i protiv objekata infrastrukture.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gospodine Tetaj, dajte da potpuno razjasnimo ovo. Da li vi kažete da je OVK posedovala i koristila raketne bacače? Kada govorim o OVK, pritom mislim na OVK koji je dejstvovala u zoni Dukađin/Dukagjini?

ADVOKAT EMMERSON: Samo da razjasnimo. Ova pitanja proizlaze iz jednog pasusa u izjavi u vezi sa Skender Rexhahmetajem, u odnosu na zapisnik od 23. juna. I pitanje i odgovor moraju da se postave u vremenski okvir.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re.

TUŽILAC RE: Presečen sam u sredini rečenice. Ja sam upravo hteo da kažem u području Dukađin/Dukagjini u periodu dok niste napustili Kosovo septembra 1998.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, mislim da biste mogli

ADVOKAT EMMERSON: Ja sam zadovoljan sa ovim delom, ali pravo pitanje na koje treba da se odgovori je 23. juna. . .

SUDIJA ORIE: da dozvolite gospodinu Reu da postavi pitanja svedoku. Dozvolite mu da završi, pre nego što intervenišete i ako bude potrebe za daljim pitanjima, videćemo da li će ih gospodin Re postavljati svedoku ili ćete vi imati mogućnost da ih postavite kasnije. Izvolite gospodine Re.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste razumeli pitanje?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

SUDIJA ORIE: Možda ipak da ga ponovite, kako bi se izbegla zabuna.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li kažete da je OVK koristila raketne bacače, govorim o OVK u zoni Dukađin/Dukagjini, do septembra 1998. kada ste vi otišli?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. Ali su to bila oružja manjeg kalibra, od 60 milimetara.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da budemo sada precizniji. Da li je OVK posedovala takvo naoružanje otprilike oko 23. juna, odnosno sastanka koji je tada održan?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ja govorim o periodu kada sam se ja povukao, međutim kada su došle snage FAARK-a, da bilo je takvog oružja. Ali za vreme sastanka nije bilo.

TUŽILAC RE - PITANJE: Juče na stranici 3749 i na tim stranicama, gospodin Emmerson vas je pitao u vezi sa dokaznim predmetom P145, koji predstavlja zapisnik sa sastanka od 24. juna 1998. Kao odgovor na njegovo pitanje u vezi sa vojnim sudom, vi ste rekli da u to vreme nije postojao nikakav vojni sud. U svojoj izjavi, koju ste dali 17. aprila 2007. u paragrafu 99, a koji se nalazi iza paragrafa 106 na stranici 28 na engleskom, ste rekli : “Nije mi poznato da je bilo bilo kakvih disciplinskih mera koje je Ramush Haradinaj preduzimao protiv svojih podređenih, kada je došlo do nekih disciplinskih prekršaja. Znam da je Tahir Zemaj sprovodio takve disciplinske mere nad svojim podređenima. Kako je u OVK u to vreme sprovedena disciplina? Kad kažem tokom tog perioda, mislim na period koji je pokriven zapisnicima od 24 juna 1998.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tahir Zemaj kao komandant FARK-a je bio smešten u Prapacanu/Papracane. U okviru operativnih brigada, on je imenovao jednu osobu koja je bila na čelu vojne plikcije i koja se bavila istragom. Veoma često Tahir je izricao disciplinske mere vojnicima FARK-a. Mi smo imali nameru da formiramo sud, ali to nije postojalo. Želeo bih da dodam, što sam već ranije danas rekao, postojao je plan da se izgradi zatvor u Prapacanu/Papracane. To je bila naša zamisao.

TUŽILAC RE - PITANJE: Molim vas da se fokusirate na moje pitanje, a moje pitanje je bilo kako je OVK uvodio disciplinu? Rekli ste da ste bili pripadnik JNA i da ste znali za disciplinske mere koje su postojale, vojne sudove, vojnu pliciju, naređenja i tako dalje. Kako je

OVK sprovodila disciplinu ili disciplinske mere protiv pripadnika te organizacije otprilike u tom periodu?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ja vam govorim o jednom slučaju u Prapacanu/Papracane u koji je bio uključen Tahir Zemaj koji je suspendovao jednog vojnika, isključio ga iz vojske. Dakle imali smo to, suspenzija čoveka koji nije više mogao da bude u vojnim redovima. On je to učinio kao komandant.

TUŽILAC RE - PITANJE: A OVK?

ADVOKAT EMMERSON: Izvinjavam se. Ulažem prigovor jer se tu i pretpostavlja da postoji neka razlika. Svedok je već rekao da kada su brigade bile uspostavljene, došlo je do incidenta koji je on opisao i onda je preduzeta disciplinska mera koju je opisao. On je takođe govorio o tome i dokumenti to potvrđuju, da su FARK i OVK bili jedna snaga u to vreme i to pod vođstvom OVK. Dakle ta razlika koju gospodin Re pokušava da napravi ispitujući o disciplinskoj strukturi FARK-a i OVK jednostavno nije odraz onog o čemu je svedok do sada govorio. Ako ima neko konkretno pitanje o disciplinskim merama u nekoj konkretnoj grupi u konkretnoj zoni, to pitanje bi moglo da se postavi. Ali ovako, tvrdi se da se radi o različitim vojskama, a svedok do sada u svom iskazu nije rekao da su oni bili odvojene vojne snage.

SUDIJA ORIE: Svedočenje svedoka je stvar interpretacije. Gospodine Re, da li biste mogli bez moje intervencije da ispunite zahtev gospodina Emmersona. Ako ne, onda ću ja da donesem odluku.

TUŽILAC RE: Pa nisam stigao da završim pitanje. Ja sam mislio na nešto drugo i mislim da će gospodin Emmerson biti zadovoljan sa formom pitanja.

SUDIJA ORIE: Onda postavite kompletno pitanje svedoku.

TUŽILAC RE - PITANJE: Osim događaja u kasarni u Prapacanu/Papracane u koji je bio uključen Tahir Zemaj isključivanjem jednog vojnika iz vojske, da li znate za neku drugu disciplinsku meru protiv bilo kog pripadnika OVK, pre nego što ste napustili to područje u septembru 1998, i pritom mislim na čitav period u kojem ste sebe smatrali članom OVK, od maja do septembra 1998?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kakve su disciplinske mere postojale u OVK u tom periodu, ako ih je bilo?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ono što sam do sada objasnio, bile su stvari koje su se odvijale u hodu. Sve se tek formiralo. Ne znam. Ne mogu da se setim.

TUŽILAC RE: Zamoliću da se svedoku pokaže dokazni predmet D38. To je mapa koju je on juče označavao.

SUDIJA ORIE: Molim predstavnicu sekretarijata.

TUŽILAC RE - PITANJE: Hteo bih da razjasnim nekoliko stvari u vezi sa oznakama koje ste juče uneli. Pre nego što bilo šta učinite, dozvolite da vam objasnim. Prva oznaka je selo Maznik/ Maznik, druga kestenova šuma, treće ovo osenčeno područje, u kome ste ucrtali krug. Recite nam prvo da li vidite kestenovu šumu na karti?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: A da li vidite selo Maznik/Maznik na karti?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Šumu ne, ali Maznik/Maznik i Dečan/Dečan da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ako bismo smanjili kartu da li biste mogli da vidite gde se nalazi kestenova šuma?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Trebalo bi da pogledamo jedan drugi deo karte. To se ne nalazi ovde. Ako bismo to umanjili, možda bismo dobili bolji pregled.

(Pretrerno veće i Sekretarijat se savetuju)

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Tu je jedan deo, ali ne celo područje.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, mislim da je D38 poslednja označena verzija te karte, ali mislim da imamo jednu raniju verziju te karte, koja ima samo crne oznake. Ne znam koje je razmere bilo. Ako nam i to ne bude od pomoći, moraćemo da se oslonimo na P10 ili da zamolimo Odbranu da razume, da je P266 mapa na kojoj se nalaze markirane zone, 1, 2, 3, 4. Da li možemo da se poslužimo tom kartom ili vam treba baš ova?

TUŽILAC RE: Ja sam hteo da koristim ovu. Ako karta ne može da istovremeno pokaže i Maznik/Maznik i kestenovu šumu to nam neće pomoći.

SUDIJA ORIE: Problem je u tome što svedok to nije mogao da identifikuje. Da li uopšte postoji neki spor oko toga, gde se nalaze ta mesta, kako bi Pretrerno veće to moglo da pokuša da nađe na kartama koje su u spisu?

ADVOKAT EMMERSON: Sa Maznikom/Maznik nema problema. On se nalazi na karti zapadno od Jablanice/Jabllanicë, odmah izvan podzone 3. Da li ga časni Sud vidi na ekranu sada, na samom vrhu ekrana. Ako vidite krug oko Dašinovca/ Dashinovc i Jablanice/Jabllanicë a između je Maznik/Maznik.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: A svedok je juče hteo da povuče liniju i da uključi i selo Maznik/Maznik, jer je ono bilo unutar podzone 3. Nisam tako siguran u mesto druge lokacije koju traži gospodin Re, kestenovu šumu. Mislim da znam gde je, ali ne bih želeo da ja dajem iskaz.

SUDIJA ORIE: S druge strane ne želimo da to bude jako komplikovano, da od svedoka čujemo gde se nalazi neka geografska lokacija, i mogli bismo da ga vodimo.

ADVOKAT EMMERSON: Da.

SUDIJA ORIE: Ali ja ne znam gde se nalazi ta kestenova šuma.

ADVOKAT EMMERSON: Mislim

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Da je to zapadno od glavnog puta ka Dečanu/Dečan, ali možda grešim. Možda bi to bilo teže da se odredi na ovoj karti, jer je ona više orijetisana na istočnu stranu od glavnog puta, ali možda ja grešim.

(Pretrerno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Imamo veću mapu na grafoskopu i moćićemo da je koristimo.

(Pretrerno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Pretrerno veće ne može da se snađe. Biće nam od velike koristi ako biste mogli da nam pokažete, gde se šta nalazi na ovoj karti i da tražite od svedoka da to potvrdi.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gospodine Tetaj, zamoliću vas da pogledavši ovu mapu, kažete da li vidite kestenovu šumu, reč je o dokaznom predmetu D38. To je, dakle, ona karta koja se vidi na kompjuteru, ili morate da gledate na grafoskopu?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Nije jasno, ali mogu da stavim oznaku gde se ona nalazi.

SUDIJA ORIE: Pre nego što počnete sa označavanjem molim vas recite otprilike gde bi to moglo da bude.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Da.

SUDIJA ORIE: Da, ali naravno mi . . .

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Ovde negde.

SUDIJA ORIE: Da, ja

SUDIJA ORIE: Ovde negde.

SUDIJA ORIE: Opišite nam rečima.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: To je šira teritorija.

SUDIJA ORIE: Da, ali. . .

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Ovo je "150". To je kota. Ali *Gjeravica*, koja je viša, pokriva ovo, to je visina od 150.

SUDIJA ORIE: Molim vas da nam kažete. Vidim na karti da je to bliže Juniku/Junik, da li je blizu Dečana/Dečan?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Blizu Dečana/Dečan.

SUDIJA ORIE: Blizu Dečana/Dečan. Severno, zapadno, južno ili istočno od Dečana/Dečan?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Zapadno.

SUDIJA ORIE: Zapadno od Dečana/Dečan. To je vrlo ograničeno područje. Rekli ste da je to kota 150. Gde mozemo da nađemo 150?

ADVOKAT EMMERSON: Da li časni Sud vidi reč "crkva"?

SUDIJA ORIE: O, to je 150, da. To je blizu tog mesta.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Blizu crkve.

SUDIJA ORIE: A ovo je kestenova šuma.

TUŽILAC RE: Da. Da li D38 može da se pomeri prema gore?

SUDIJA ORIE: Ne, problem sa D138 je tu tome, što ako se karta obeleži, onda zauvek morate da imate istu razmeru, i to nije nešto što možete da umanjujete ili povećavate. Ako želite veću kartu moramo da se vratimo na P10.

TUŽILAC RE: Da li je ovo limit karte koju vidimo na ekranu?

SUDIJA ORIE: Mi smo gledali na grafoskopu, jer smo hteli veću kartu. I sad da vidimo gde pokazuje svedok.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Ovde je, upravo ovde. Tu je kestenova šuma. Tu gde sada pokazujem. Tu je kestenova šuma.

SUDIJA ORIE: Svedok pokazuje položaj neposredno zapadno od Dečana/Dečan, gde na mapi piše "crkva 3645 (150)".

TUŽILAC RE: Mislim da to može da se vidi na karti D38, to je levo od ovog kruga.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Da, sada je karta veća.

TUŽILAC RE - PITANJE: Postaviću vam dva pitanja u vezi sa ovom kartom. Želeo bih da obeležite dve stvari i ova karta će dobiti novi broj. Da li možemo da vratimo kartu na prvobitnu razmeru.

SUDIJA ORIE: Ona je zumirana, možda ne na originalnu razmeru.

TUŽILAC RE: Hteo sam da pokažem Maznik/Maznik. To je u redu. Možete li da crnim krstićem obeležite mesto gde se nalazi kestenova šuma?

(svedok obeležava)

TUŽILAC RE - PITANJE: Možete li da napravite malo veće.

(svedok obeležava)

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li vidite selo Maznik na desnoj strani ekrana? Samo bih želeo da proširite to područje da uključite Maznik/Maznik. Možete li da nacrtate granicu i da stavite 3 unutar tog područja?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da. Hoću.

TUŽILAC RE - PITANJE: Dok smo još na toj karti,

TUŽILAC RE: Časni Sude, da li želite da damo broj?

SUDIJA ORIE: Samo sam se pitao da li su nam potrebne još neke oznake. Ako ne, onda ću da zamolim gospođu sekretar da dodeli broj toj karti, koja se razlikuje od karte D38, jer su unete još dodatne oznake crnom bojom. Gospođu sekretar.

sekretar: Časni sude, ovo će biti dokazni predmet P268, označen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospođu sekretar.

TUŽILAC RE - PITANJE: Dok smo na ovoj karti, želim da objasnite nešto u vezi sa crnom bojom izšrafiranim delom, gde se nalazi jedan plavi kružić. Vi ste juče ucrtali taj kružić unutar ovog šrafiranog područja.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da, tačno je da sam uneo taj kružić, ali napravio sam grešku. Zato sam to juče izšrafirao i to juče objasnio, jer to je bilo područje u kojem su se nalazile srpske snage. One su bile tamo raspoređene.

TUŽILAC RE - PITANJE: Znači vi niste smatrali, da se taj deo nalazi unutar podzone 1. jer su srpske snage bile tamo?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ako imate to na ekanu pred vama, to će biti ovog oblika. Podzona 1. je bila ovde ali deo *Bitesha* je bio vrlo slab i nije pripadao podzoni 1.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li možete da nam odredite vremenski period, kada to nije bio deo podzone 1?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Od početka, do trenutka kada sam ja otišao iz područja Dukadžin/Dukagjini, jer to je bio ključni položaj srpskih snaga i oni nisu nikada ni napustili taj položaj. To je bio njihov strateški položaj, sa kog su mogli da kontrolišu sela Dubrava/Dubravë, Babloć/Baballog i Glođan/Gllogjan. Odatle su kontrolisali Babloć/Baballog, Gramocelj/ Gramacel, i Dubrava/Dubravë. A nešto dublje nalazi se Prilep/Prelep. Tako je bilo.

TUŽILAC RE - PITANJE: Završio sam sa ovom mapom. Hvala. Jutros je gospodin Guy-Smith postavio pitanje u vezi sa osobom Mete Krasniqi, to je na stranici 15. transkripta.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Samo da razjasnimo neka pitanja, koja je on pokrenuo. Zamolio bih vas da pogledate paragraf 27. vaše izjave, koja je uvedena ovde kao dokaz i to na osnovu Pravila 92 ter, to je dokazni predmet 165. Podsetiću vas šta ste rekli: "Kada sam pitao Faton Mehmetaja šta se desilo sa Sanjom Balaj, on mi je rekao, da se sumnjalo da je ona špijun i da saraduje sa DB i MUP-om, pa je prema tome, morala da bude eliminisana. Rekao je da je izdao naređenje Mete Krasniqiju da je uhapsi i eliminiše. Kasnije sam se sreo s Mete Krasniqijem, koji mi je potvrdio, da su uhapsili i ubili Sanju Balaj po naređenju Faton Mehmetaja. Mete Krasniqi je uvek nosio crnu uniformu vojne policije OVK i svako iz tog kraja je znao da je on pripadnik vojne policije OVK". Moje pitanje u vezi s tim je sledeće: Kada su to svi znali da je on pripadnik vojne opolicije OVK i da nosi crnu uniformu OVK?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Svi su to znali. Od početka, dok nije otišao sa Kosova, uvek je nosio uniformu, odnosno crnu civilnu odeću. Igrao je ulogu vojnog policajca. Međutim, kasnije sam saznao da je u njegovoj pratnji bio Faton Mehmetaj, ali da bih odgovorio na vaše pitanje, ponavljam, od početka do odlaska iz Dukadžina/Dukagjini nosio je uniformu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Upravo ste rekli, da je on igrao ulogu vojnog policajca. Da li možete Pretresnom veću da kažete šta ste mislili pod tim, da je on igrao ulogu vojnog policajca?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Imao je automobil, kretao se okolo putevima koje sam opisao. Nije imao nikakav tim sa sobom. Delovao je potpuno nezavisno. Ja sam ga viđao iz daljine, u prolazu. Ja bih ga opisao na taj način.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je bio naoružan?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kakvim naoružanjem?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Imao je automatsko oružje, neku vrstu Kalašnjikova, kalibra 7,62.

TUŽILAC RE - PITANJE: Juče vas je gospodin Emmerson pitao za Skendera Kucija i šta ste znali o njemu i okolnostima njegove smrti.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Vi ste prethodnog dana svedočili da ste bili prisutni kada je njegovo telo bilo ekshumirano, na jednom mestu u Jablanici/Jabllanicë. U čemu je on bio sahranjen? U kakvoj odeći je bio, u kakvom omotu, kada je iskopano njegovo telo?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Nisam video odeću. Video sam samo crnu boju. Nisam video nikakvu odeću.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je telo bilo ukopano u zemlji, u nekom kovčegu ili džaku, odeći, kad je bio zakopan?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: On je jednostavno stavljen u zemlju bez kovčega. Jednostavno je stavljen u zemlju. Nije bilo ničega, nije bilo sanduka.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da razjasnimo ovo: kada kažete da niste videli nikakvo odelo na njemu, da li kažete da je zakopan go, ili se ne sećate, ili niste videli odelo na njemu?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Video sam ruku i glavu i grudi. Ne sećam se da li su bili čaršavi. To je bilo noću. Bio je mrak. Samo sam video ruke, grudi i glavu. Bio je crne boje i kao što sam rekao, bio je zakopan bez kovčega.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da razjasnimo nešto iz vašeg iskaza od juče i prekjuče u vezi sa jednim mladićem, koji je iz vašeg sela išao u Albaniju da nabavi oružje. U ponedeljak sam vam postavio neka pitanja, koja se pojavljuju na stranici 26. transkripta od tog dana.

SUDIJA ORIE: U konačnoj verziji više nema brojeva strana.

TUŽILAC RE: U redu.

SUDIJA ORIE: Možete da navedete nekoliko reči koje su tipične?

TUŽILAC RE: „Kako su doneli oružje? . . . „

SUDIJA ORIE: Pa to baš nisu neke tipične reči. Da li ima nešto drugo osim „oružja“?

TUŽILAC RE: „Nepovoljne okolnosti“

SUDIJA ORIE: Hvala. To je stranica 3622.

TUŽILAC RE - PITANJE: Pitanje koje sam vam postavio. . . Vi ste govorili Pretresnom veću o tome, da je Ramush govorio mladićima da idu u Glođan/Gllogjan, a da odatle idu u Albaniju po oružje. A ja sam vas pitao „da li je jedan od tih mladića poslat po oružje“. Vi ste odgovorili „da“. „Ja sam pitao „Kada su išli u Albaniju, pod kojim okolnostima? Kako su doneli oružje? Gde su se vratili? “ Vi ste odgovorili „Kao što sam rekao ranije, to je bila jedna grupa mladića koji su upućeni iz sela. Otišli su u Glođan/Gllogjan. Iz Glođana/Gllogjan su otišli preko granice u Albaniju. Ostali su nekoliko dana. Doneli su nešto lakog naoružanja sa sobom i to u vrlo nepovoljnim okolnostima u to vreme“.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Juče, u unakrsnom ispitivanju, gospodin Emmerson na stanici 24. jučerašnjeg transkripta vas je pitao, samo da nađem koji je to broj u transkriptu. . .

SUDIJA ORIE: Ili neke tipične reči.

TUŽILAC RE: „Hrabrost“, „ljudi su bili hrabri“.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: 3713.

SUDIJA ORIE: Da, to je 3713. To je red 14. Nastavite.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gospodin Emmerson vas je pitao za vaše kontakte sa gospodinom Haradinajem. Pitao vas da li je Ramush učestvovao u nabavci oružja. Vi ste rekli „Ne, ne, ne. On je bio u Glođanu/Gllogjan. Mi smo u to vreme bili u kontaktu sa Albanijom. Mi smo slali ljude preko granice. To je bilo vrlo rizično. Ti ljudi su bili odvažni i otišli su tamo, tako da smo to uradili preko kontakata, koje smo u to vreme imali u Albaniji. “ Sada želim da pogledamo vašu konsolidovanu izjavu od 17. aprila, paragraf 24, ne, izvinite, paragraf 39. te izjave, u kojoj ste rekli u vezi sa sastankom sa Ramushem Haradinajem sredinom aprila 1998; i onda ste se vratili u selo. Rekli ste „ja sam bio zadužen za štab i mene je trebalo obavestavati o nečemu ili nekome. Takođe sam odabrao pet ili deset ljudi da odu u Glođan/Gllogjan da bi nabavili oružje iz Albanije. Sećam se da su pitanju sledeća imena: Afrim Tetaj, Gani Gecaj, Agron Tetaj, i Lan Gecaj. Oni su mi posle pričali da su išli od Glođana/Gllogjan do Albanije i vratili se sa oružjem preko Glođana/Gllogjan i *Donje Luke*. Svaki od njih je nosio onoliko oružja, koliko je mogao“. Hteo bih da razjasnimo odgovor, koji ste dali gospodinu Emmersonu juče u vezi sa vašim kontaktom sa Ramushem Haradinajem. Da li vi kažete da između vašeg prvog sastanka, do kojeg je došlo sredinom aprila 1998. i sastanka 26. maja 1998. vi niste imali nikakav kontakt sa gospodinom Haradinajem, već ste vi poslali mladiće u Glođan/Gllogjan, a odatle u Albaniju, da uzmu oružje i vrate se vaše selo?

SUDIJA ORIE: Ponovo je reč o vraćanju preko Glođana/Gllogjan. Da li je to je zbog toga, što je svedok rekao u svom iskazu?

TUŽILAC RE: Nisam sasvim siguran da su se oni vraćali preko Glođana/Gllogjan. Mislim da je svedok rekao da su se vratili direktno u njegovo selo.

SUDIJA ORIE: Da pitamo svedoka.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Da li mogu da govorim? Nismo mogli da imamo kontakte sa Albanijom. Kada sam pomenuo Ramusha, mislio sam na prvi sastanak. On je sugerisao šta treba da uradimo, s obzirom da nismo imali dovoljno oružja. Pomenuo sam Glođan/Gllogjan jer je to bilo područje kroz koje su ljudi mogli slobodnije da prolaze. Mogli su da idu do Ereč/Hereç i Crnu reku/Reka e Keqe, a onda do granice. Ljudi su prolazili kroz Glođan/Gllogjan. Odatle su išli u planine. To su bili hrabri ljudi, odvažni, a to su sve radili pod vrlo teškim okolnostima. Naišli su na brojne probleme. Srpske snage su štitile granicu, tako da su morali da prelaze noću. Koristili su magarce i konje za prebacivanje, dakle na jedan primitivan način uz veliki rizik, vratili su se direktno u selo. Bili su umorni i iscrpljeni. Nosili su sa sobom lako naoružanje. Vratili su se posle nekoliko dana. Pitate me da li smo imali kontakte s njima. Ne, mi nismo imali nikakve kontakte s njima, jer nije postojao nikakav način da sa njima kontaktiramo. To je moj odgovor.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Nastavite gospodine Re.

TUŽILAC RE - PITANJE: Želim da razjasnim nešto, što ste rekli u paragrafu 39. „Ja sam odabrao pet do deset ljudi, da idu u Glođan/Gllogjan, kako bi pokupili oružje iz Albanije“. Da li je Ramush Haradinaj sugerisao da oni odu u Glođan/Gllogjan kako bi odatle otišli u Albaniju po oružje?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ramush je rekao da treba da idu kroz Glođan/Gllogjan. To je bio najlogičniji put. Nisu imali drugi put, čak i da Ramush to nije rekao. To je bio najdostupniji put u to vreme. To sam želeo da kažem.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li znate da li su ti mladići koji su išli kroz Glođan/Gllogjan na putu za Albaniju po oružje, sreli Ramusha Haradinaja, ili bilo kog od njegovih saradnika iz OVK?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Verovatno. Nemam informacije o tome, da li su se oni sreli sa Ramushem Haradinajem. Ne mogu to da potvrdim. Nisam bio prisutan. Ne znam.

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Nisu mi rekli.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, još uvek nije jasno. Vi se pozivvate na paragraf 39. konsolidovane izjave. Dajte da to razjasnimo. Gospodine Tetaj, u jednoj od vaših izjava, ja ću vam pročitati šta ste rekli. Rekli ste sledeće „Ja se sećam imena sledećih ljudi: Afrim Tetaj, Gani Gecaj, Agron Tetaj, i Lan Gecaj. Posle su mi rekli da su putovali kroz Glođan/Gllogjan . . . “

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Gani Gecaj.

SUDIJA ORIE: Da su putovali preko Glođana/Gllogjan za Albaniju i vratili su se preko Glođana/Gllogjanu *Donju Luku*. “ Sada nam kažete da su se vratili direktno u vaše selo *Donju Luku* , dok u izjavi navodite da je njihov put bio preko Glođana/Gllogjan do *Donje Luke*. To nije dosledno. Da li imate neko objašnjenje za to?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Kao što sam objasnio, oni su došli najbezbednijim putem, a onda su se verovatno vratili tim istim putem, ali ja ne znam sigurno. Znam da su doneli oružje u selo.

SUDIJA ORIE: Da. A da li je to bilo preko Glođana/Gllogjan ili nije, vi to ne možete sa sigurnošću da kažete?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Nisam siguran. Oni su mi pričali o teškoćama, nevoljama, teškom terenu.

SUDIJA ORIE: Ali vi niste sigurni, da li su se oni vratili direktno u selo. U redu. Izvolite nastavite.

TUŽILAC RE: Časni sude dozvolite da se na trenutak konsultujem sa kolegom.

(Tužilaštvo se savetuje)

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Ovde piše Gjukaj. Ne bi trebalo da piše Gjukaj. Ime je Gani Gecaj.

SUDIJA ORIE: To će sve da bude provereno. To nije konačna verzija, gospodine Tetaj. Gospodine Re,

TUŽILAC RE - PITANJE: Gospodin Harvey vam je jutros postavio neka pitanja o vašem odlasku u Jablanicu/Jabllanicë. Vi ste govorili o vašem sastanku tamo. Sada bih želeo da pogledate jedan paragraf vaše izjave od 17. aprila 2007. godine. To je paragraf 52. u kome govorite o tom sastanku. Juče vam je gospodin Emmerson postavljao pitanja o dokaznom predmetu P142, to je zapisnik sa tog sastanka. U paragrafu 52. vaše izjave kažete „Sastanku su prisustvovali Ramush Haradinaj, ja i komandanti podzona. Sali Veseli, koga je Ramush Haradinaj predstavio kao majora. On je bio kapetan u JNA; Rexhep Selimi; Faton Mehmetaj;

i osobu koja se zvala Syle. Ne znam njegovu prezime. Bilo je još ljudi koji su bili prisutni na tom sastanku, ali nisam nikoga prepoznao i ne znam njihova imena. Svi prisutni su bili naoružani i nosili su vojne maskirne uniforme sa oznakama OVK" Moje pitanje se odnosi na to, kako su bili obučeni i kako su bili naoružani. Rekli ste da su bili u maskirnim vojnim uniformama. Kakvo je bilo njihovo naoružanje?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Pitate me za naoružanje. Hteo bih prvo da kažem da je Sali Veseli bio zamenik komandanta. On je na tom sastanku prvi put bio izabran za načelnika operativnog štaba zone Dukadin/Dukagjini. Dakle, on je tamo došao u svojstvu zamenika komandnata. Kada je reč o naoružanju, neki su imali pištolje. Imali su uniforme. Imali su poluautomatsko oružje. Bilo je i ljudi koji su bili u civilu. Video sam tog Sylea, njega nisam poznavao.

TUŽILAC RE - PITANJE: U izjavi kažete da su svi koji su bili prisutni imali vojnu maskirnu uniformu, a sada kažete da je neko bio u civilu. Ko je nosio civilno odelo i koliko ih je bilo?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Oni koji su imali civilno odelo, to su bili ljudi koji su dolazili i odlazili. Bili su u civilnom odelu. Nisam znao o kome se radilo ni kakvi su bili njihovi položaji, ali oni koji su bili prisutni, oni su bili u vojnim uniformama.

TUŽILAC RE - PITANJE: To su bila sva moja pitanja.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, Gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Ako mi dozvolite, samo dva pitanja, časni Sude. Kao prvo, kada je svedok unosio oznake na onu kartu, okružio je jedno područje koje je na našoj karti prikazano kao *Bitesh*.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Međutim u prevodu se stalno pojavljuje kao *Bektesh*.

SUDIJA ORIE: Ja razumem da je to isto.

ADVOKAT EMMERSON: U tom slučaju ne treba da dalje govorimo o tome.

DODATNO ISPITIVANJE: ADVOKAT EMMERSON

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Imam jedno pitanje za gospodina Tetaja. Želim da vas zamolim da prvo saslušate sve do kraja pre nego što počnete da odgovarate. Dakle, pričekajte dok ne završim pitanje. Juče popodne sam vam postavio nekoliko pitanja o tome kada je iskopano telo Skendera Kucija, i da li je njegovo telo imalo otvorene rane, i da li je bubreg virio napolje. Vi ste rekli da nije bilo otvorenih rana, da je telo bilo nedirnuto, a da mu bubreg nije bio

izvan tela. Pre nekoliko trenutaka gospodin Re iz Tužilaštva vam je postavio još nekoliko pitanja o stanju u kom je bilo to telo. Njemu ste rekli da je telo bilo zakopano direktno u zemlju, a ne u kovčegu, kada ste ga iskopali. Rekli ste da ste videli ruke i glavu kao i grudni koš. Hteo bih da mi sada kažete, da li ste mogli da vidite dovoljan deo gornjeg dela tela, da biste mogli da znate da je bubreg stvarno bio u telu, da nije virio. Da li ste, dakle, videli dovoljan deo gornjeg dela tela bez odeće, kako biste mogli da sa sigurnošću kažete, da bubreg nije virio iz tela i da nije bilo otvorenih rana u predelu bubrega.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Kada me je Tužilaštvo ispitivalo, opisao sam trenutak kada smo ga iskopali. Pripremili smo kovčeg i stavili telo u kovčeg. Pod punom odgovornošću kažem da je telo Skendera Kucija bilo kompletno. Možete da me pitate i druga pitanja, ali prilike su bile takve. Telo je bilo kompletno, šake, svi delovi tela su bili na mestu. Kada smo stavljali telo, ono je bilo celo. Nije bilo oštećenja, bilo je to prosto mrtvo telo i kao što sam rekao bilo je tamne boje.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da, da. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Da.

DODATNO ISPITIVANJE: ADVOKAT GUY-SMITH

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Samo radi razjašnjenja i zbog zabrinutosti koju je jedan od Sudija izrazio. Želeo bih da vidim da li bismo mogli da što preciznije odredimo šta vi znate o dve stvari. Prvo, da li se može reći da je broj mladića u *Crnim orlovima* bio 24 do 30 osoba?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da, da. Sigurno. Ja sam siguran da je bilo toliko ljudi. Možda ih je bilo manje. Ne znam tačno, ali ta jedinica je imala otprilike taj broj ljudi.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Što se tiče mladih ljudi koji su išli u operacije, da li se radilo o manjoj grupi od tri do pet pripadnika?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da pređemo na nešto drugo

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Hvala vam.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da, nije više ljudi učestvovalo. Uvek su bili u malim grupama. To je bilo iz bezbednosnih razloga.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da pređemo sada na nešto drugo. Zamoliću da pogledamo P268, koji je označen za identifikaciju, Molim da se mapa stavi na ekran. Danas tokom ispitivanja od strane gospodina Rea, vi ste slovom X označili kestenovu šumu na ovoj karti

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Moje pitanje za vas je sledeće: juče tokom iskaza, to je na strani 3730, postavljeno vam je sledeće pitanje i dali ste sledeći odgovor. „Da li je Glođane/Gllogjan bilo granatirano svo vreme, s malim prekidima od aprila do septembra? “. To je bilo pitanje. Vaš odgovor je bio „Da, od aprila do septembra, često. Granate srpske vojske padale su na doline *Prekolluke* i *Irznića/Irzniq*. Tamo su bili njihovi položaji“. Samo malo, gospodine „a električna mreža kojom se to područje snabdevalo strujom bila je oštećena. I to iz kestenove šume“. Moje pitanje je: Da li se električna mreža nalazi u kestenovoj šumi gde ste stavili X?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne, ne. Kada sam stavio krstić, stavio sam ga na mesto, gde su oni dugo vreme bili smešteni. To je bio ključni položaj za srpske snage. Oni su svo vreme tamo imali protivavionsku artiljeriju i pešadijske snage i municiju. I oni su odatle artiljerijom granatirali sela Dubrava/ Dubravë, Babloć/Baballoq i Gramocelj/Gramacel. Rekao sam da je to u vazdušnoj liniji 13.5 kilometara. Električna mreža polazi blizu Dečana/Deçan, prolazi kroz *Irzniću/Irzniq* i kroz dolinu *Aliqkaj* i tu negde ona je pokidana tako da su okolna sela bila bez struje.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li biste mogli da to označite?

ADVOKAT GUY-SMITH: Pitam Pretresno veće da li je ovo pogodna mapa, ili ćemo da koristimo novu mapu?

SUDIJA ORIE: Prvo pitanje je, da li su pojedinosti o oštećenju električnog sistema relevantne? Mi smo skloni da prihvatimo da je došlo do oštećenja električnog sistema.

ADVOKAT GUY-SMITH: U redu. Ako je Pretresno veće zadovoljno, ja radije ne bih da ulazimo u svet mapa, s obzirom na ono što se do sada događalo.

SUDIJA ORIE: Da. Onda molim nastavite.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja sam gotov. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Harvey, imate li pitanja? Nemate. Sudija Stole ima par pitanja.

ISPITIVANJE OD STRANE PRETRESNOG VEĆA: SUDIJA STOLE

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA STOLE: Odgovarajući na jedno od pitanja,

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Da.

SUDIJA STOLE: Gospodina Guy-Smitha danas, vi ste, na strani 24. red 2 i dalje rekli: “Hteo bih da otvoreno kažem. Ja jesam imao kontakte sa Idrizom Balajem, ali ga nikad nisam poznavao pod tim imenom Idriz Balaj i on to lično može da potvrdi. Ja sam ga poznavao kao Togera i znao sam da nije iz tog kraja. Narod tog kraja ga nije poznavao, a ni on nije poznavao ljude iz okolnih sela. Negde sam pročitao i kasnije saznao čitajući knjige o OVK, da je njegovo ime Idriz Balaj. ” Odgovarajući na pitanje gospodina Rea o Togeru i njegovim aktivnostima u području Dukadin/Dukagjini, u ponedjeljak, vi ste u odgovoru rekli da u to vreme niste znali da mu je nadimak bio Toger ili Togeru. Da li možete da objasnite tu nepodudarnost?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Da, mogu da objasnim. Obrnuto je. Ja sam znao nadimak Togeru, ali nisam znao da je Togeru - Idriz Balaj. Njegovo pravo ime sam saznao iz knjiga koje su napisane nakon rata. Tada sam saznao, kako mu je bilo pravo ime i odakle je bio. Tokom prvog sastanka Ramush Haradinaj ga je predstavio kao Togerija i ja sam tada mislio da se radi o njegovom činu.

SUDIJA STOLE: Dakle, kada vas je Ramush Haradinaj upoznao s njim predstavio ga je kao Togera ili Togerija, ali vi niste mislili da je to njegovo ime nego čin? Je li tako?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Da, ja sam pretpostavio da se radi o njegovom činu i tako sam i svo vreme mislio.

SUDIJA STOLE: U ovoj konsolidovanoj izjavi svedoka imamo jedan paragraf na koji smo se već par puta vraćali. Reč je o paragrafu 91, iz razgovora sa istražiteljima Tužilaštva. Tamo se nalazi opis jednog člana Togerove jedinice, “Astrit Berisha iz sela Požare/Pozhar mi je rekao da je Toger ubio svakog člana njegove jedinice, koji je želeo da ode iz jedinice kako oni ne bi pričali o stvarima, kojima su bili očevici i operacijama u kojima su učestovali”. U paragrafu 92. “Rekao mi je da je proživio strašne stvari, dok je bio u Togerovoj jedinici, ali mi nije ispričao nikakve detalje”. I tako dalje. Međutim, kada ste ovde u sudnici odgovarali, vi ste među drugim stvarima rekli, da sve što se loše dešavalo, da je to bilo pripisivano Togeru. Čini se da vi ne pridajete neku veliku važnost, da ne verujete da je to zapravo bilo tako, jer ste to opisali samo kao priču. Da li ste vi tokom razgovora, koji je vođen sa vama od strane Tužilaštva, da li ste im takođe rekli i to, naime da li ste im rekli da zapravo niste verovali tim tvrdnjama?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Ne mogu da se setim, osim ovog što sam rekao i već sam objasnio. Togeru je bilo ime i ako se nešto loše događalo onda su ljudi smatrali da je Toger odgovoran. Ako bi se, s druge strane, nešto dobro dogodilo, ljudi bi govorili, to je Toger uradio. Sve su to bile glasine i ja svojim očima nisam ništa video. Nemam ništa da dodam.

SUDIJA STOLE: Hvala vam

SUDIJA HOEPFEL: Izvinite.

SUDIJA ORIE: Sudija Hoepfel.

ISPITIVANJE OD STRANE PRETRESNOG VEĆA: SUDIJA HOEPFEL

SUDIJA HOEPFEL: Mislim da su vam postavljena drugačija pitanja. Kao što ste nam sada rekli, da mislite da se radi samo o glasinama, da li ste to rekli kada ste prvi put davali izjavu? Da li se sećate tog pitanja i da li možete da u potpunosti odgovorite na njega?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Ne sećam se.

SUDIJA HOEPFEL: Hvala.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Hvala.

SUDIJA HOEPFEL: Nemam više pitanja.

ISPITIVANJE OD STRANE PRETRESNOG VEĆA: SUDIJA ORIE

SUDIJA ORIE: Ja imam nekoliko pitanja za vas. Govorili ste nam o raketnim granatama i ručnim minobacačima i rekli ste da ih nije bilo u vreme sastanka od 23. juna, ali kada je FARK došao, takvo naoružanje vam je bilo na raspolaganju. Da li možete da nam kažete, na osnovu čega je to oružje postalo raspoloživo između 23. juna, i kako Pretresno veće pretpostavlja 26. juna, kada je prema izveštajima, FARK došao. Ako imate neki drugi datum, molim vas recite, ali recite kada je konkretno to oružje postalo raspoloživo i kako je do toga došlo?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Pitanje se odnosilo na 23. juni, ali ja sam mislio na dolazak Tahira Zemaja i njegovih snaga. Tada smo mogli da dođemo do tog naoružanja. Tahir Zemaj i njegovi vojnici su bili ti koji su doneli to naoružanje u kasarnu.

SUDIJA ORIE: Znači oni su to doneli?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Da.

SUDIJA ORIE: Imam još jedno pitanje u vezi sa vašim odgovorima. Da li ste znali za zatvor ili za mesto gde su ljudi bili zatvoreni u Jablanici/Jabllanicë. Ja sam vaš odgovor shvatio ovako: vi

niste imali nikavih saznanja o postojanju nekakvog prostora za zatvaranje ljudi u Jablanici/Jabllanicë.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: To je istina. Ja tako nešto nisam video. Ljudi su govorili o tom. Ja sam tamo bio nekoliko puta i niša nisam video.

SUDIJA ORIE: Mislim da pitanje nije bilo samo da li ste videli nešto tako, nego da li ste znali za nešto tako. Da li možete da nam kažete da li ste znali za tako nešto, da li ste čuli za tako nešto?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Čuo sam. Bilo je glasina, ali ja nisam znao. Nisam zano.

SUDIJA ORIE: Dozvolite da proverim vaš odgovor vezan za to pitanje. Rekli ste da je bilo glasina. Kada vam je postavljeno pitanje o Skenderu Kuciju, rekli ste da ste sa Ramushem Haradinajem otišli u Jablanicu/Jabllanicë. Tamo ste saznali da je Skender Kuci bio otet i da bi ga trebalo odmah osloboditi. Recite mi kakva je razlika između glasina i direktnog saznanja da je neko bio otet, zatvoren, i da je dato naređenje da ga odmah puste na slobodu. Uzgred, to naređenje nije odmah sprovedeno. Dakle, da li se i u ovom drugom slučaju radi o glasini, ili je to informacija o zatvaranju?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Ne, kada je meni rečeno, ja sam mislio da je on zatvoren. Otišli smo tamo i Ramush je rekao da odmah moraju da ga puste, a osoba s kojom smo razgovarali je to prihvatila. Međutim, ja nisam video nikakav prostor u kojem su ljudi bili zatvoreni. Ništa tako nisam video.

SUDIJA ORIE: Da. Kada je to tačno bilo? Da li se sećate?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Koliko se ja sećam to je bilo oko sredine ili kraja jula, kada smo ja i Ramush otišli tamo. Bilo je u julu, ali ne mogu da se setim tačnog datuma. Nisam siguran. Ne mogu da potvrdim kada se to tačno dogodilo.

SUDIJA ORIE: Recite, ko vam je pokazao gde je zakopan Skender Kuci?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Ujutru smo bili u kontaktu sa Nazmi Ibrahimijem, koji je bio vrlo zabrinut zbog toga što se dogodilo. To sam već objasnio ranije. Ramiz Berisha koji je bio sa mnom i koji je bio Kucijev rođak, rekao je da želi da se njegovo telo zakopa na groblju u Duboviku/Dubovik, a Nazmi je rekao da nema problema.

SUDIJA ORIE: A ko vam je pokazao gde je tačno zakopan Skender Kuci u blizini džamije?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Kada su nas zaustavili na prvom kontrolnom punktu, na ulazu u Jablanicu/Jabllanicë, tamo je bilo nekoliko vojnika, stražara koji su nam rekli: "samo

produžite i onda ćete sa desne strane na podnožju planine videti baterjsku lampu i tamo će vas čekati neki ljudi”. To je bilo u sred noći.

SUDIJA ORIE: Vi ste se vratili da uzmete telo pokojnog gospodina Kucija. Je li to tačno? A ko vam je rekao da je on preminuo i da se njegovo telo može pronaći u Jablanici/Jabllanicë?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Nazmi Ibrahimimi nam je rekao.

SUDIJA ORIE: Da li je on možda vratio nešto od predmeta koji su pripadali gosodinu Kuciju, članovima njegove porodice?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Ne te noći. Kasnije je žena Skendera Kucija rekla da je bila određena svota novca koju je on imao sa sobom u različitim valutama, sat, prsten i auto. Rekla je” ako možeš da mi doneseš prsten i sat, to će biti kao da ste mi ga vratili živog”. Kasnije sam sa Ramizom, istom osobom, otišao u Jablanicu/Jabllanicë. To je bilo tokom dana. Ponovo smo se sastali sa Nazmi Ibrahimijem, i on mi je dao prsten Skendera Kucija i, koliko se sećam, 1. 600 DM, a bilo je još nekih drugih valuta. Radilo se o svoti otprilike u vrednosti od 1. 600 DM i sat, i ja sam to vratio ženi Skendera Kucija. Pitali smo i za auto, ali su nam rekli da je oštećen. Rekao je da ga mogu vratiti, ali on nikad nije vraćen.

SUDIJA ORIE: Da. Da li vam je rečeno da je auto oštećen ili da je korišćen u druge svrhe?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Pa ja nisam video to vozilo, ali mi je bilo rečeno da je bilo prefarbano maskirnom bojom i da je to vozilo bilo u raznim vojnim dejstvima i da je potpuno uništeno. Porodica nije insistirala da se to vozilo vrati.

SUDIJA ORIE: Da li ste pitali zašto telo gospodina Kucija nije bilo direktno vraćeno porodici? Zašto je on bio sahranjen u Jablanica/Jabllanicë? Da li vam je neko to objasnio? Jer, vi ste nekoliko puta pitali za njega, gospodin Haradinaj je naredio da ga odmah puste. Zbog čega je on bio sahranjen u Jablanici/Jabllanicë, a ne na mestu na kome je bio lečen i gde je preminuo?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Ja se ne sećam da sam postavljao takva pitanja, ali znam da je on bio iz *Lutoglava* blizu Peći/Pejë. To je bilo područje gde su dominirale srpske snage, pa nije ni bilo mogućnosti da se vrati tamo. Dakle, nisam ni postavio takvo pitanje, zašto nije vraćen. A porodica u selu Dubovik/Dubovik je smatrala da ima više smisla da ga sahrani tamo. Ali volja njegove udovice je bila odobrena, tako da je telo otkopano i sahranjeno u Duboviku/Dubovik. Dubovik/Dubovik nije njegovo rodno mesto, ali je preko porodice vezan za Dubovik/Dubovik. Ne znam da li on tamo ima ujaka ili nećaka, ne znam tačno. Imali smo jako malo vremena na raspolaganju.

SUDIJA ORIE: Da. Vratću se na jedno od mojih ranijih pitanja, a odnosi se na vašu konsolidovanu izjavu, paragraf 82. u kome stoji: “Nazmi Ibrahimimi je odgovorio, da on ne može da bude pušten na slobodu tog dana zbog povreda koje su mu naneli zatvorski čuvari, kada je

pokušao da pobjegne iz zatvora. To je bilo prvi put da sam čuo za zatvor”. Ponovo vas pitam: da li je to glasina ili je to konkretna informacija o postojanju zatvora u Jablanici/Jabllanicë?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: On to jeste rekao. Ja to ne mogu da poreknem, ali ja tako nešto svojim očima nisam video.

SUDIJA ORIE: Pitanje nije, da li ste vi to videli svojim očima, već da li su to bile samo glasine ili konkretne informacije, koje su vama prenete o postojanju zatvora, što je očigledno kasnije potvrđeno u vašem ličnom iskustvu, u vezi sa sudbinom Skendera Kucija?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: To je tako bilo i nikako drugačije. To je bio odgovor. Ja to ne mogu da potvrdim.

SUDIJA ORIE: Danas ste dali iskaz o *Crnim orlovima* i o njihovoj ulozi, koliko su dobrodošli bili u selima, kao podrška u odbrani sela. Takođe smo čuli svedočenje da u nekim selima Toger nije bio rado viđen, jer je imao neki spisak ljudi koje je tražio.

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinite časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja mislim da svedok nije tako rekao. Mislim da ono što smo čuli jeste da ljudi nisu hteli da on dođe, jer bi doneo rat sa sobom.

SUDIJA ORIE: Ja govorim o spisku. Sačekajte samo da nađem pre nego što nastavimo. Ako bi mi neko pomogao, da nađem gde se pominje spisak ljudi. Prethodno sam to imao na svom ekranu, ali sam zaboravio da zabeležim gde je. Da, radilo se o jednoj svesci.

ADVOKAT GUY-SMITH: Nisam siguran da li je to na strani 3671, redovi 15. do 22.

SUDIJA ORIE: Da. Dajte mi smo malo vremena da to pokušam da proverim.

ADVOKAT EMMERSON: Ako mogu da pomognem.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Mislim da ovde imam pred sobom neispravljen transkript, koji nema paginaciju, ali reči ”dobrodošli” i reč “meta” se pominju ne u jučerašnjem transkriptu, već u glavnom ispitivanju od ponedeljka.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Mislim da je to deo koji je gospodin Guy-Smith imao na umu i koliko se sećam, to je bio odgovor na određeno pitanje gospodina Rea.

SUDIJA ORIE: Pokušaću da nađem reč "dobrodošli".

ADVOKAT EMMERSON: To je prvo, izvinjavam se, drugo pominjanje reči "dobrodošli" tog dana.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: To je na strani 3676.

SUDIJA ORIE: 3676.

TUŽILAC RE: Takođe vas upućuje na stanicu 3673. gde se pominje ta sveska.

ADVOKAT GUY-SMITH: Da, gospodin Emmerson je bio u pravu, to je 3676.

SUDIJA ORIE: Našao sam to. Da. Možda bi trebalo da budemo precizniji, gospodine Tetaj, kada je reč o ovom delu vašeg svedočenja. Postavljeno vam je pitanje o tome, da li postoji spisak traženih ljudi, . . . a na pitanje da li je bilo sela u trećoj i četvrtoj podzoni u kojima Togeru i njegovoj jedinici nije bio dozvoljen pristup, vi ste odgovorili: " Da to je tačno, pogotovo važi za sela Isnić/Isniq i Bistrica/Bistricë. "

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Isnić/Isniq.

SUDIJA ORIE: Da. "Bilo je nekih ljudi koji nisu rado primali Togera u ta mesta. . . to je bilo zbog toga, jer su se plašili da ako bi Toger došao ,da bi oni kasnije postali meta srpskih napada". Sledeće pitanje je bilo "Da li su Toger i njegovi ljudi ulazili u sela tražeći ljude, koji su se nalazili na njihovom spisku traženih? " Vaš odgovor je bio "da". Sledeće pitanje "Da li je to bio razlog, zašto su pokušali da ga spreče da uđe u ta sela? ", a onda ste vi počeli da objašnjavate nešto o drugima. Pomenuli ste nekog ranijeg komandanta, čoveka koji je tu bio pre Togera. Dakle, cela ta slika, o tome da li su glasine izazvale strah, ili je strah bio baziran na činjenicama, je potpuno drugačija, od slike koju ste nam danas dali, kada ste rekli da je Toger bio dočekan raširenih ruku, kao neko ko im pruža pomoć i da je on mogao da im u velikoj meri pomogne u odbrani od srpskih snaga. Hteo bih da od vas čujem dodatno objašnjenje u vezi sa tim, jer ste dali dva prilično različita opisa.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Da, da. Mogu da objasnim. Mogu li ?

SUDIJA ORIE: Da, izvolite.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Kada bi nas napale srpske snage svima bi bilo drago da vide Togera i njegovu jedinicu, da dođu, i to bi bilo tako dok su Srbi aktivno napadali. Kada je bilo mirno, pojavljivanje Togera je bilo uočljivo i to bi privuklo srpske snage da nas napadnu. U tom kontekstu sam mislio kada sam rekao da on nije bio dobrodošao. Međutim, njegova pomoć je bila okej. Ali to je važno samo do onog trenutka dok ga srpske snage ne bi primetile i počele da prate. Onda je situacija postajala komplikovanija. Eto to sam rekao.

SUDIJA ORIE: Onda bi civilno stanovništvo bilo na meti; rekli ste da je bila neka lista traženih ljudi. Kakvu je ulogu ona imala u pogledu toga, u kom stepenu je bio dobrodošao?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Da to objasnim. To je bilo tako na početku. Toger nije napravio te liste. Te spiskove su napravili neki drugi ljudi, koji su želeli da kompromituju te, koji su bili na piskovima. Radilo se o ljudima, koji su bili pripadnici drugih političkih stranaka, i to je bio način da se kompromituju oni oponenti, koji im nisu bili po volji. Barem sam ja to tako video i shvatao.

SUDIJA ORIE: U svojoj konsolidovanoj izjavi ste rekli da na osnovu onoga što ste čuli tokom vašeg boravka u OVK, da su Toger i njegova jedinica bili odgovorni za otmice i ubistva Albanaca, Srba i Roma u Glođanu/Gllogjan i oblasti Dukadin/Dukagjini. Zbog čega su ti ljudi bili kidnapovani?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Ja sam tako čuo. Takve glasine su kolale. Ja to nisam video. To je bilo mišljenje ljudi. Ja nisam ništa video.

SUDIJA ORIE: U svojoj izjavi ste rekli i sledeće: “Međutim, u selima podzona tri i četiri, Toger i njegova jedinica nisu imali pristup, jer su ih se ljudi plašili. Bilo je poznato da on i njegova jedinica odlaze u sela tražeći ljude, koji su na spisku traženih. Iz tog razloga su postavljeni kontrolni punktovi i kapije na ulazima u selo. Toger i njegovi ljudi su bili poznati po surovosti”. To je potpuno različito od onoga što ste sada rekli, da su se ljudi plašili Togera jer bi on privukao srpske napade.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Koliko ja znam i koliko se sećam, ja sam hteo da kažem upravo ono što sam vama rekao. Istina je ono što sam vam kazao. Ne sećam se ovoga, što ste vi rekli. Nema ni jednog slučaja, za koji se može reći, da je odgovoran Toger. Samo sam vam ispričao o jednom jedinom incidentu u Irzniću/Irznj. To je bio jedan jedini. Ja nisam ništa video. To je bilo nešto što su ljudi mislili.

SUDIJA ORIE: Dalje, jedno pitanje. Molim vas da pogledate u tabulator 24 registratora koji vam je dat. Na samom kraju ovog zapisnika sa sastanka piše “Rrustem Tetaj se dobrovoljno prijavio za Reku”. Molim vas da objasnite šta to znači.

SVEDOK RRUSTEM TETAJ: Ja ovo prvi put čujem. Reka je Reka e Keqe. Ne znam kakve to veze ima sa ovim i sa ovom osobom, Mehmet Kodra. Ne ooznajem tu osobu. Nije mi jasno zašto bi neko zapisao nešto tako u ovom zapisniku. Ne znam.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na odgovorima. Da li su pitanja sudija izazvale potrebu za daljim ispitivanjem svedoka?

ADVOKAT EMMERSON: Ima jedno pitanje, koje bih ja hteo vrlo kratko da pokrenem a odnosi se na datum dolaska FARK-a.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Jednostavno ovo. Svedočenje koje smo čuli govori o dve faze u procesu dolaska. Drugim rečima, dolazak preko granice i dolazak u fazi. . .

SUDIJA ORIE: Meni je najvažnije bilo odakle je oružje stiglo i da li je to bilo 26. ili 28. juna, ili je . . .

ADVOKAT EMMERSON: Dozvolite mi da svedoku postavim još jedno pitanje. . .

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: O tome.

SUDIJA ORIE: Da.

DODATNO UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT EMMERSON

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li je tačno, gospodine Tetaj, da je prošlo otprilike nedelju dana, od kad je Tahir Zemaj prešao preko granice i ušao na Kosovo i vremena kada je doveo svoje ljude na istočnu stranu puta Peć/Pejë – Đakovica/Gjakovë, do Isnića/Isniq?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: To je istina. To je istina. Znam kuću u kojoj su odseli u Prapacanu/ Papracane. To je bila privatna kuća; da, istina je to što je rekao.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li onda možemo da kažemo, da su oni stigli u oblast između Isnića/Isniq i Prapacana/ Papracane negde oko prve nedelje jula?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Ne znam datum, ali sigurno jeste. Ne sećam se datuma.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Hvala vam. Druga stvar, koju bih hteo kratko da vas pitam bila je. . .

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Izvinite, vreme.

SUDIJA ORIE: Ako pogledate stranicu transkripta 3492. drugi red, videćete da je dolazak u Jasić/Jasiq, koji je bio prva stanica u području Dukađin/Dukagjini, nosi precizan datum i da to možda nije datum kada su stigli u Prapacane/ Papracane.

ADVOKAT EMMERSON: Da Jasić/Jasiq je bila prva.

SUDIJA ORIE: Da, da.

ADVOKAT EMMERSON: Da.

SUDIJA ORIE: Jasno mi je, ali to se već nalazi u oblasti Dukađin/Dukagjini. To je blizu Glođana/Gllogjan, zar ne? Iako moram da kažem, da postoje dva sela Jasić/Jasiq.

ADVOKAT EMMERSON: Da, da.

SUDIJA ORIE: Ja sam mislio na jedno, ali možda bi to trebalo da se razjasni.

ADVOKAT EMMERSON: Ne, to je potpuno jasno, ako mogu tako da kažem. Radi se o Jasiću/Jasiq, koji je blizu granice i mogu da vam kažem da svi svedoci očigledno govore o tom mestu, a pritom konkretno mislim na svedoka 29.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: On govori o Gjocaju i ako pogledte na put, on ide Jasić-Đocaj/ Jasiq-Gjocaj, Junik/Junik. Oni su još uvek bili u Jasiću/Jasiq kada se održao taj sastanak u Juniku/Junik i ja potpuno razumem zašto je došlo do ove zabune.

SUDIJA ORIE: Nemojmo da to raspravljamo pred svedokom. Ja mislim da svedok . . . možda nije bitno za njegovo svedočenje da on to sada čuje, jer je to pitanje koje može da se razjasni kasnije. Da li imate još nekih pitanja?

ADVOKAT EMMERSON: Izvinite, ima još jedna stvar koju sam hteo da pokrenem, ako mogu, ali . . .

SUDIJA ORIE: Da. Gledam na sat.

ADVOKAT EMMERSON: Biću vrlo kratak, zaista.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Gospodin Orije vam je maločas postavljao pitanja o nekim stvarima, o spiskovima i drugim stvarima koje ste rekli i koje se pominju u vašoj izjavi. U paragrafu 78 vaše konsolidovane izjave stoji sledeće: “ Ovi spiskovi su cirkulisali među stražarima OVK u određenim selima, koja su bila simpatizeri OVK. Stražari su proveravali identitete svih osoba, koje su putovale kroz ta sela i nisu dozvoljavali pristup onima, čija su se imena nalazila na tim spiskovima. Dakle, svrha te procedure je bila da se kompromituju ili diskredituju pomenuti ljudi”. Da li ja pravilno razumem. Da li je bilo perioda kada su stražari dobijali te spiskove ljudi, koji su se smatrali potencijalno sumnjivim i kojima je prosto bio zabranjen ulaz u sela u kojima je postojala koncentracija OVK vojnika, jer bi se njihov ulazak smatrao rizikom za bezbednost? Da li to tako treba da shvatimo?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Postojalo je nešto tako. Postojali su spiskovi koji su davani stražarima, koliko se ja sećam. To je moguće.

ADVOKAT EMMERSON: Da, hvala vam.

SUDIJA ORIE: Gospodin GuySmith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ako mogu časni Sude,

SUDIJA ORIE: Imamo vrlo ograničeno vreme na raspolaganju.

ADVOKAT GUY-SMITH: Strana 69, u poslednjem redu se kaže : “Da, tačno je i posebno se odnosi na Irzniću/Irznij i Bistricu/Bisticč” i nisam siguran da li je to Irznić/Irznij ili Isnić/Isnij, ali iz prethodnog svedočenja sam prilično siguran, da bi to trebalo da bude Isnić/Isnij. To je vrsta detalja koja bi mogla da bude bitna ubuduće.

SUDIJA ORIE: Um. . .

ADVOKAT GUY-SMITH: Rado bih da postavim pitanje.

SUDIJA ORIE: Da. Molim vas učinite to.

DODATNO UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT GUY-SMITH

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Pominjući sela u trećoj i četvrtoj zoni, pomenuli ste imena dva sela. Da li možete da kažete Pretresnom veću koja su to sela?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: To su sela Irznić/Irznij i Isnić/Isnij. Oni su udaljeni sedam kilometara jedno od drugog. Irznić/Irznij je na jednoj strani reke Bistrice/Bisticč, a drugo je na drugoj strani.

ADVOKAT GUY-SMITH - PITANJE: Da li ste u odgovoru mislili na Irznić/Irznij ili Isnić/Isnij kada ste pomenuli to selo i Bistricu/ Bistricë?

SVEDOK RRUSTEM TETAJ - ODGOVOR: Isnić/Isnij. Mislio sam na Isnić/Isnij.

ADVOKAT GUY-SMITH: Hvala vam mnogo.

SUDIJA ORIE: Hvala vama. Ima li još pitanja? Gospodine Harvey. Gospodine Re.

TUŽILAC RE: Želim da skrenem pažnju časnom Sudu na jednu stvar.

SUDIJA ORIE: Da li će to biti pitanje za svedoka?

TUŽILAC RE: To bi bilo pitanje za časni Sud.

SUDIJA ORIE: Da. Mislim da je to previše i za prevodioce i za sudskog zapisničara, tako da.
. . .

TUŽILAC RE: U tom slučaju ne želim da postavim to pitanje.

SUDIJA ORIE: Okej. Samo sekund da razmorimo, da li nam je svedok potreban. Da?

TUŽILAC RE: To je u paragrafu 90 konsolidovane izjave.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Tamo on kaže „Znam da je Toger imao svesku u kojoj su se nalazila imena ljudi koje je on tražio“. Hteo sam da vam skrenem pažnju, da je konsolidovana izjava svedoka od 17. aprila data na albanskom i da je svedok potpisao i na albanskom i na engleskom.

SUDIJA ORIE: Ona nije uvrštena u spise.

TUŽILAC RE: Ne.

SUDIJA ORIE: Pitanje na kraju jeste, u suštini, da li to treba da postane sastavni deo dokaznog materijala, ali mi to ne treba da diskutujemo u prisustvu svedoka. Gospodine Tetaj, ovim je završeno vaše svedočenje. Zahvaljujem što ste došli u Hag i želim vam srećan put kući. Prekidamo rad do 13: 25 a onda ćemo da razmotrimo neka proceduralna pitanja u preostalih 20 minuta.

(svedok napušta sudnicu)

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Gospodo sekretar, želeo bih da pređemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, ponovo smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Kako je Pretresno veće shvatilo, smanjivanjem broja dokaznih predmeta, koji su obeleženi u svrhu identifikacije, strane još nisu spremne za Anđelkovića. Jedan veliki deo dokaza mogao bi da se redukuje, ako tako mogu da kažem na dokazne predmete Zyrapi. Pretresno veće bi želelo da bude obavešteno, bez diskusije u vezi s tim, na koje dokazne predmete se ulažu prigovori. To može da bude jednom rečju, koja vrsta prigovora je u pitanju, tako da možemo da se pipremimo i usredsredimo se na stvar.

ADVOKAT EMMERSON: Da.

SUDIJA ORIE: S punim razumevanjem, ili bar s izvesnim razumevanjem.

ADVOKAT EMMERSON: U jednoj reči: kada je reč o prigovorima na Zyrapi dokumente, to će biti tamo gde je svedoku pokazan dokument i on, na primer, kaže da ne prepoznaje potpis. Takođe i materijal koji mu je pokazan, ali ga on nije prepoznao ili nije mogao da komentariše, a to je ipak ostalo u fascikli. Takav tip prigovora. Mi smo pisali Tužilaštvu i čekamo na odgovor gospodina Di Fazia koji se time bavi. On nam još nije odgovorio.

SUDIJA ORIE: Pretpostavljam da ste vi identifikovali brojeve tih dokumenata

ADVOKAT EMMERSON: Upravo tako, da.

SUDIJA ORIE: Da li biste mogli da to neformalno dostavite Pretresnom veću danas popodne.

ADVOKAT EMMERSON: Da.

SUDIJA ORIE: Tako da možemo da se pripreмимо za to i kako bismo mogli da razgovaramo sa gospodinom Di Faziom. Vi pokušajte da vidite s njim u kojoj meri možete da se složite u tom pogledu.

ADVOKAT EMMERSON: Da.

SUDIJA ORIE: Tako da se rasprava usmeri samo na ono što je još sporno.

ADVOKAT EMMERSON: Da li mogu da pomenem tri pitanja? Tako da časni Sud bude pripremljen, da nema odlaganja u vezi s tim?

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Reč je o pet dokaznih predmeta koji su korišćeni u unakrsnom ispitivanju poslednjeg svedoka i ostali su obeleženi u svrhu identifikacije. To možemo da uradimo sutra. Ja sam to sada pomenuo samo zbog zapisnika. Drugo, koliko smo shvatili, postoji pisani izveštaj Službe za žrtve i svedoke u vezi sa beleškama svedoka 29. koje on treba da dostavi. Mi bismo morali u nekom trenutku da se vratimo na to pitanje, jer koliko sam shvatio Pretresno veće je uputilo zahtev Službi za žrtve i svedoke, da se Odbrani dostave kopije. Ne znam da li sam u pravu ili ne, ali ja sam to tako shvatio.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Treća stvar, (...)(*Izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)(...) U iskazu ovog svedoka, gde on u odgovoru na pitanje gospodina Rea negira bilo kakvo učešće u policiji ili oružanim snagama. Izvinjavam se. Reč je o 2256. redovi 1. do 5. To je red u kome on negira učešće u policiji ili srpskim snagama. Zatim 2259, red 1. do 2265, red 20. unakrsno ispitivanje gospodina Dixona, o informaciji koju je dostavio gospodin Re u svom pismu, za šta se pokazalo da je netačno, kada se uporedi sa trakom. I 2292, redovi 25 i dalje, to je bio moj zahtev, da gospodin Re presluša traku sa tog sastanka i uporedi to sa pismom. Ne želim da sada dalje govorim o tome, ali bih vas zamolio da ako imate vremena, pogledate tu celu korespondenciju i reference u transkriptu, jer bi one mogle da imaju težinu u odnosu na procenu korisnosti snimanja pripremnih sastanaka.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine Emmerson. Ako nema ništa drugo, ja bih želeo da završimo sa radom za danas. Sutra nastavljamo u devet ujutru u sudnici broj 2. Prekidamo sa radom

Sednica je završena u 13.39h

Nastavlja se u četvrtak, 10. maja 2007. godine, u 9.00 h.

Fond za humanitarno pravo

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje